

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
za inozemstvo
mesečno 50 Din
polletno 300 Din
celoletno 600 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Kopirski se ne vračajo, ne frankirana
plačila se ne sprejemajo. Uredništva
telefon števil. 50, upravnštva števil. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana števil. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

„Sporazum“.

Ko je Stjepan Radić pod obtožbo veleizdaje sklenil v zaporu sporazum z vladajočo srbsko radikalno stranko, so njegovi pristaši zatrjevali, da ne pomeni nobene kapitulacije, marveč da je velik korak naprej na poti do popolnega sporazuma narodov v naši državi. G. Pucelj, Prepeluh, Kelemina in ostali so skušali javnost prepričati, da sporazum sloni na »seljaški politiki«, da gospod Radić torej v bistvu ni nič odnehal od svojega kmečkega demokratičnega programa. Ker sta obe stranki sklenili, da bo sporazum tajen, so nekateri Radiću tudi verjeli, misleč, bogvekakšno modro in dalekovidno državniško potezo da je njihov mojster s tem sporazumom napravil. Mislili so celo, da je Radić s tem sporazumom Pašića prevaril, da je radikale ujel in da mu je dana s tem sporazumom možnost svoj seljaški program stopnjema še bolj uspešno izvajati nego bi ga mogel direktno s propagando republike, človečanstva in federalizma. Ljudje nabi bi verjeli, da sporazum pušča odprta vrata, da se dosedanja velikosrbska, imperialistična, centralistična in militaristična politika naše države evolucionira v demokratični smeri, v smislu sporazumnega sovladstva Srbov, Hrvatov in Slovencev, na podlagi popolne enakopravnosti vseh treh narodov, ki naj vsak kot samoupravna celota tvorijo eno državo.

Tako so Radićevci v pravem pomenu besede farbali svoje volivce.

Zdaj, ko je Nikola Pašić, sit Radićevih ekstratur, ta sporazum objavil, pa je ta laž hvalabogu razkrinkana. Radić je sklenil s Pašićem sporazum, v katerem se Hrvati in Slovenci kot enakopravna faktorja v tej državi niti ne omenjajo. Radić tu ne sprejema samo državnega edinstva, marveč se izrecno postavlja na stališče, da samo en narod vlada v tej državi, da torej ni govora o treh enakopravnih narodih, da z eno besedo sploh ni podlage, da se govori o sporazumu v pravem pomenu besede, kajti tam, kjer je en sam narod, je narodni sporazum protislovje samo v sebi, nesmisel. Torej je Stjepan Radić sprejel natančno isto politično načelo, ki ga je vedno povdarjal g. Pribičević. Tako Radić ni sprejel samo vidovdanske ustave po njenem besedilu, tako rekoč formalno kot stopnjo, ki se da prekoračiti — kakor so nam skušali dopovedati »Dom«, »Narodni Dnevnik«, »Kmetijski list« — ampak tudi po njenem duhu, kakor to sporazum izrecno pravi. Kajti rečeno je, da so se Hrvati izpreobrnil k vidovdanski ustavi kot osnovi države, na katero bodo odslej gledali kot na edino pravo! Tu torej ni govora o kakšni evoluciji z vidovdanskega unitarističnega in centralističnega stališča k revizionističnemu, avtonomističnemu ali celo federalističnemu, marveč ravno narobe! In ta preobrat se Hrvatim imputira ne kot prisiljen po dejstvih, ampak kot rezultat »prepričanja in čuvstvanja«! Da, celo več pravi sporazum: da se ima unitarizem še poglobiti, da se imajo dosledno temelji, katere je vidovdanska ustava postavila, še globlje zapčeti v zemljo in da ima vsa bodoča postavodaja iz njih izhajati. V tem duhu se ima izvajati tudi zunanja politika. Niti ene same najmanjše možnosti ne pušča ta sporazum, da bi se ustava revidirala — kajti tudi glede tega so skušali radićevci javnost farbat — ampak nasprotno vsako revizijo in to ravno v bistvenem pogledu naravnost izključuje, vsako tendenco k čimvečji politični, narodni in gospodarski samovladni pa imenuje »ležave«, ki so ovirale pravilni razvoj naše države. In to so radićevci v imenu hrvaškega naroda podpisali! Notabene, sporazum nikjer ne govori o Hrvatih kot n a r o d u, seveda je potem čisto naravno, da se jim ne priznava samouprava ali kakršnakoli samostojnost odločevanja, ker so le mehaničen del ene same nediferencirane mase v državi, ki jo vodi gospod Pašić v smislu vlesrbsstva.

»Sporazum« pa ne nosi na sebi tudi nobene sledi kakšne »seljačke« usmerjenosti, kakor je sam Radić opetovano trdil. Kot centralističen je že sam po sebi nedemokratičen, pa tudi samo na videz ni v njem formulirana nobena seljačko-demokratična tendenca, če izvzamemo, da se omenja zakon o agrarni reformi in izsušenju močvirnih tal, ki pa je itak sama obljuba in švindl. Edina reč, ki nekoliko po demokratizmu diši je, »da bodo oblasti pravilno in človeško postopale proti vsakemu, kar se pa samoposebi razume in je le velika sramota za vodilne osebe v naši državi, če se mora taka fundamentalna zahteva v osmem letu obstoja države SHS še posebej formulirati.

Gospod Radić je torej resnično kapituliral, kapituliral na celi črti in sprejel kot temelj državi v celoti politični program gospoda Pašića in svojega največjega nasprotnika Svetozarja Pribičevića. Stjepan Radić si je s tem sam roke popolnoma zvezal in zato je naravno, da v osmih mesecih, odkar je s Pašićem v španoviji, položaja v naši državi ne samo ni zboljšal, ampak še znatno poslabšal. Smo v popolnem političnem in gospodarskem razsulu. Gospodje okoli »Narodnega Dnevnika« in »Kmetijskega lista« pa imajo zdaj priliko izprašati svojo vest in si odgovoriti na vprašanje, katera politika je bolj prava: dosledna, odkrita in poštena politika SLS ali pa vijugasta, neiskrena in lažna politika gospoda Stjepana Radića.

„Sporazum“ je navadna kapitulacija Radića.

Belgrad, 17. febr. (Izv.) Objava sporazuma je vzbudila veliko senzacijo. Sporazum se zelo komentira in se splošno označuje, ne kot sporazum, marveč kot kapitulacija. Objava sporazuma je pokazala, da so bile resnične naše trditve, da je sporazum RR navadna kapitulacija radićevcev. Pašić ni prav nič popustil, Radić pa je sprejel program narodnega bloka. Pristal je na vidovdansko ustavo in na politiko radikalov. Zapustil je hrvaški narod.

Samostojni demokrati naglašajo, kako mučna je Radićeva kapitulacija. V krogih ostalih političnih strank prevladuje prepričanje, da bo imela objava sporazuma na ljudstvo velik vpliv in radićevci ne bodo mogli več agitirati, da niso kapitulirali in da niso centralisti. Radićevci agitatorji še vedno širijo med ljudstvom prepričanje, da ne priznava vidovdanske ustave, ampak da je sedanji sporazum same taktika in da bo čimprej prišlo do reakcije.

Radićevi listi niso priobčili besedila sporazuma, ker bi to izzvalo velik odmev v krogih Radićevih pristašev.

Zagreb, 17. febr. (Izv.) Današnji »Hrvat« priobčuje besedilo sporazuma in ga obširno komentira. Naglašja, kako je Radić postal iz republikanca monarhist, iz pacifista militarist. Radić se je odrekel vsemu. Sedaj nima več pravice govoriti o hrvaških težnjah in jih zastopati. Objava sporazuma mu zapira usta.

Zagreb, 17. febr. (Izv.) Današnji Radićev »Dom« še vedno trdi, da krize ni in da je ne bo, ker je vlada tako trdna, in tako solidna, kakor še nikdar ni bila. Ostro napada poslanca Hohnjeca radi njegove interpelacije o nunciju. V »Domu« se prav nič ne govori, kaj bo z odstopom ministra Maksimovića, o katerem je prej »Dom« toliko pisal. Prav tako ni nobene besede o odstavitvi splitskega župana Perovića. Tudi besedilo sporazuma ni »Dom« priobčil. Nič ne piše, zakaj ni Radić kralju poročal o svojem potovanju.

Razprava o „sporazumu“ v radikalnem klubu.

LJUBA JOVANOVIĆ PROTI STJEPANU RADIĆU. PAŠIČEV GOVOR O »SPORAZUMU«.

Belgrad, 17. febr. (Izv.) Danes popoldne je bila seja radikalnega kluba, ki se je končala ob 8 zvečer. Kot prvi je govoril Ljuba Jovanović, ki je zahteval pojasnil glede objavljenja sporazuma. Posebno vprašanje je stavil, ali je Pribičević vedel za usodo, ki se mu pripravljala. Obžaluje, da se ni sporazum izvršil v celoti, posebno ker se niso sprejeli vsi zakoni. Misli, da je temu kriv ministrski svet. Skupščina ima namreč dvetretjinsko večino, ki je sposobna za delo. Ministrski svet pa ji ne da prilike delati. Obžaluje, da se niso izvršile občinske volitve. Napada Radića in pravi, da njegovo obnašanje kaže, da ni vreden visokega mesta, katerega zavzema v naši državi.

Potem je govoril minister za pravosodje Marko Gjuričić. Kratko je odgovarjal Jovanoviću glede na predložitev in sprejetje novih zakonov, posebno kar se tiče sodnih zakonov. Vsi ti zakoni so že v ministrstvu pripravljeni.

Bivši minister Velja Vukičević se strinja z Jovanovićem. On se je večkrat obračal na Radića radi njegovega obnašanja med ljudstvom in v narodni skupščini. Tako bi se ne smel obnašati kot minister. Kar se tiče dejstva, da se sporazum ni izvršil, je on mnenja, da ni kriva vlada, nego tisti ljudje, ki ovirajo vse delo v vladi. Vukičević je označil delovanje Stjepana Radića tako, da usvarja njegovo delovanje anarhistično stanje v naši državi, ki je podobno tistemu, ki je vladalo pred revolucijo v Rusiji. Od vlade je zahteval, da v interesu mirnega razvoja in napred-

ka države napravi konec takemu slabemu delovanju Stjepana Radića.

Poslanec Milorad Vujičić se pritožuje, da zakonodajni odbor ničesar ne dela. Misli, da je vzrok v tem, ker vlada nima večine v njem. Zahteva, da bi vlada to vprašanje čim povoljnejše rešila.

Nato je govoril ministrski predsednik Nikola Pašić. Poudaril je, da je obvestil Pribičevića o vseh fazah pogajanj, ko je pa videl, da se smatra Pribičevićeva osebnost kot ovira sporazuma, je rekel Pribičeviću, naj se umakne. Pribičević pa se ni umaknil, ampak je prešel v ostro opozicijo. Še nedavno se je Pribičeviću svetovalo lojalno držanje, ker so radićevci sprejeli program narodnega bloka. Zato ni primerno, da Pribičević napada sedanjo vladu. Govoril je o važnosti sporazuma.

Pašić je nato prešel na tezo o ustvaritvi naše države in senžermensko pogodbo. Pašić je potvarjal zgodovinska dejstva in trdil, da se je naša država ustvarila s milostjo zavezniških vlesil, ki so bile ob priliki pogajanj za senžermensko pogodbo z ozirom na velike vojne žrtve Srbije, in ker so bile nasprotno ustanavljanju malih držav, privolile, da se ustanovi naša edinstvena država. Treba je, da čuvamo državno edinstvo, ki mora ostati. Zato je ta sporazum velike važnosti. Izvajati ga moramo v smeri centralizma in nespremenljivosti vidovdanske ustave. Radićevci bodo morali izvršiti vse, kar se bo od njih zahtevalo.

Seja narodne skupščine.

DR. TRUMBIČ V ZADEVI RADIĆ-PELLEGRINETTI. — OSTRI SPOPADI Z RADIĆEM. — PREDSEDNIK SKUPŠČINE OPOMINJA RADIĆA RADI NEDOSTOJNEGA VEDENJA.

Belgrad, 17. februarja. (Izv.) Na današnji seji narodne skupščine je govoril dr. Trumbić. Ostro je kritiziral državno gospodarstvo. Pri tako važni razpravi ni navzočen niti finančni minister. Proračunsko vprašanje je dosti važnejše nego urejevanje dolgov v Ameriki. Misli, da bi bilo treba zadeve v Temešvaru in Washingtonu rešiti že preje, kakor je to običaj v vseh parlamentarnih in demokratičnih državah.

Nadalje je govoril o Radiću. Radić je moral obljubiti, da ne bo govoril na skupščinah. Minister prosvete Radić se je pred svojim odhodom v Dubrovnik razgovarjal z zunanjim ministrom Ninčevićem, ministrom za vere Trifunovićem. Na potovanje je šel zato, da bi stopil na prste papeževemu nunciju Pellegrinetti. S tem je spravil v zvezo tudi Nin-

čevića in Trifunovića. Ker je odpotoval z vednostjo ministrskega predsednika, ministra za vere, namestnika zunanjega ministra in ostalih ministrov, ima narodna skupščina pravico, da to vprašanje razčisti. Obžaluje, da vlada ni takoj storila potrebnih korakov, ampak da je molčala in da molči še danes. Ako je bil poslanec sv. stolice v resnici tak, kakor trdi minister za prosveto, potem bi bili naši odgovorni činitelji dolžni postopati tako, kakor zahteva slučaj. Ako pa navedbe prosvetnega ministra niso resnične, potem je treba dati zadoščenje, do katerega ima nuncij pravico.

Med Trumbićevim govorom je prišlo do ostrih spopadov. Radić je vpadal v besedo. Predsednik ga je moral večkrat opomniti radi nedostojnega obnašanja.

Po Trumbićevem govoru je dobil besedo

Radić, ki je v svojem govoru nametal polno fraz, v katerih ni bilo nič stvarnega in je jasno pokazal, da je popolnoma odstopil od svojega prejšnjega programa in da je postal popoln centralist, ki se Pašiću popolnoma uklanja.

Resnica o potovanju papeževga nuncija.

Belgrad, 17. febr. (Izv.) Današnja »Politika« priobčuje z ozirom na incident, ki je nastal vsled potovanja nuncija Pellegrinetti in Radićevga govora, izjavo kanonika belgrajske nadškofije Vlasica, ki je spremljal Pellegrinetti na potovanju. Vlasić izjavlja, da je odšel Pellegrinetti v Dubrovnik na izrečno prošnjo škofa Marčelića. Namen potovanja je bil popolnoma verski, brez vsakih političnih tendenc. V izjavi pravi: Ko je prišel nuncij že v Dubrovnik na svečanosti svetega Blaža, je hotel videti tudi razne kraje mesta in otoke. Povsod so ga zelo navdušeno sprejeli. Govoril je v domačem jeziku. V Kotoru je bilo navzočih mnogo pravoslavnih svečnikov. Nikdo ni videl v njegovih govorih kakšnih političnih tendenc, niti kake naperjenosti proti komurkoli. — Kdo more zahtevati, da bi nuncij Pellegrinetti moral sedeti samo v kabinetu in se baviti samo z diplomatskimi posli. V cerkvenih zakonih je jasno označena funkcija poslanika Pellegrinetti. On mora paziti na dobre odnose z vlado, pri kateri je akreditiran, paziti mora na nadškofe in bdeči nad katoliškim ljudstvom in stalno poročati sv. Stolicu. Da se spozna z ljudskim življenjem, mora priti z njim v stik. Tako končuje izjavo.

Napredovanje HPS.

Zagreb, 17. febr. (Izv.) Te dni sta Barić in Šinrak priredila več shodov HPS: v Slakovcih, Apatij, Ludbregu, Subotici, Martijanecih in drugod. Najbolje je uspel shod v Ludbregu, katerega se je udeležilo nad 600 ljudi. Radićevci v Ludbregu preje sploh niso drugim strankam pustili sklicevati shodov. V celnem ludbreškem glavarstvu pa je sedaj položaj tak, da radićevci trumoma prihajajo v HPS. Predsednik organizacije HSS je pobegnil, ker ni mogel prenašati reakcije, ki je nastala proti njemu. Vsi prebivalci obsojajo vidovdansko ustavo.

Veliko ogorčenje proti Plamencu.

Belgrad, 17. febr. (Izv.) Preteklo nedelje se je vršil v Belgradu protestni shod proti reaktivaciji Jovana Plamenca. Izvrševalni odbor tega shoda je poslal vsem v Crni gori izvoljenim poslancom: Drljeviću, Davidoviću, Joviću, Stojadinoviću, Milanu Tomiću, Ivanoviću posebno spomenico, v kateri zahteva uničenje odloka, da se Plamenac imenuje v pomoč ministru v Pragi. Od imenovanih poslancev zahtevajo, da toliko časa ne prestopijo praga skupščine, dokler se ta naredba ne uniči. Za Plamenca zahtevajo, da se postavi pred sodišče in da se pozove na odgovornost za vsa tista dejanja, ki jih je storil od 1. 1918 pa do danes.

PAVLE RADIĆ PRI KRALJU.

Belgrad, 17. febr. (Izv.) Nocoj je bil Pavle Radić v avdienci pri kralju, da ga obvesti o svojem potovanju v Prago, kjer se bo sestal z bolgarskimi in poljskimi zemljoradniki.

SKUPŠČINA CENTRALE INDUSTRIJSKIH KORPORACIJ.

Belgrad, 17. febr. (Izv.) Včeraj se je pričela skupščina centrale industrijskih korporacij. Skupščine so se udeležili zastopniki raznih industrijskih korporacij iz cele države, dalje načelnik oddelka za izvedbo mednarodnih pogodb dr. Rybač, pomočnik trgovinskega ministra Gospodnetić, pomočnik prometnega ministra Popović, ravnatelj oddelka za zunanje pogodbe Kukić, glavni ravnatelj za neposredne davke Letica, načelnik trgovinskega ministrstva Todorović in drugi.

Posebna delegacija bo predložila ministru za socialno politiko želje industrijev. Razpravljali so o carinski politiki, o neposrednih davkih, avtonomnih dokladah, taksah, o prometnih tarifih, o stanju naših prometnih sredstev itd.

Poseben odbor je izdelal resolucije, ki se tičejo vseh aktualnih industrijskih vprašanj. Predložene resolucije je skupščina sprejela.

Podpirajte naše dilake.

Francoski parlamentarizem v krizi.

Zaključek finančne debate v zbornici.

Nekateri ministri Briandovega kabineta so že v pondeljek grozili z demisijo, če zbornica ne sprejme vladnih predlogov. Minister Chautemps je svojo demisijo že napovedal v »Echo de Paris«. Briand pa je vsem članom kabineta zagrozil, naj nihče ne misli, da bo imela demisija posameznega ministra v parlamentu kake posledice, ker bo vsako ministrstvo takoj zasedel z novo osebnostjo. Briand vztraja. Ve, da njegov poraz pomeni za Francijo več kot običajni padec vlade. Pomeni nedogledni padec franka, zmešnjavo v francoskem narodnem gospodarstvu, pomeni nove volitve v skrajno razburjivem in neugodnem času in s tem najbrže krizo francoskega parlamentarizma, ki najbrže ne bi prestala brez silnih udarcev za francosko ljudstvo in najbrže ne brez krvi.

Briand ve, da ga i opozicija i vladna skupina smatrata za najposobnejšega francoskega državnika, zato se ne meni za glasovanje, ki je po večini zanj negativno. Prevzel je žalostno dedščino, razdrapano državno gospodarstvo, ki ga najbolje obeleži dejstvo, da ima Francija pri četrti izpremembi vlade sedaj sedmega finančnega ministra.

Res je; težko stališče imajo tudi poslanci. Francoski dolgovi so tako veliki, da bi novi davčni zakon — ki je sedaj v debati — občutno podražil prav vsa živila, prav vse najnujnejše življenjske potrebnosti. Doumerjev načrt je povzročil prvi štrajk večjih in manjših trgovcev v Parizu. Ko je dežela zvedela, da se podraži sol, kruh in tobak, je bilo seveda vse pokonci. Zato sta Doumer in Briand iskala vse mogoče kompromise in pustila, da se je vsak izgovoril kakor in kar mu je bilo na srcu. Pustila sta vse mogoče izpremembevalne predloge, da so sami dokazali svojo nemogočnost.

Sedaj se je zaključil prvi del boja. Danes začne senat in potem zopet zbornica.

Finančna debata v francoski zbornici se je končala s tem, da je zbornica v torek ob 7 zjutraj odglasovala končno finančne predloge, ki jih je sprejela v specialni razpravi in izrazila vladi zaupnico z 258 proti 145 glasovi. Briand je izjavil, da sprejeti predlogi še daleč ne pomenijo izenačenja državnih dohodkov z izdatki.

V zadnji nočni seji se je še enkrat sestel finančni odbor, da sklepa o Doumerjevem predlogu »plačilnih kolekova«. Doumer je slovesno zagotavljal, da se bo s tem davkom preprečila vsaka nadaljnja inflacija in da je s tem odstranjena in onemogočena finančna kriza. Kljub temu slovesnemu zatrdilu je finančni odbor odklonil Doumerjev predlog s 13 proti osmim glasovom. 6 članov se je vzdržalo glasovanja. Ta predlog je odklonila tudi zbornica. Zbornica pa je odobrila davek na izvoz z 285 proti 171 glasovom. Socialisti so ta davek pobijali do zadnjega. Glasovanja so se vzdržali. Na predlog finančnega odbora je zbornica v največji zmedbi in prerekanju odobrila del davkov, ki jih je predlagal bivši finančni minister Loucheur, in sicer tistih davkov, radi katerih je Loucheur padel.

V četrtek prične senat razpravljati o finančnih predlogih. Časopisje naglaša dejstvo, da je vlada zahtevala za izravnanje proračuna, kakor tudi za amortizacijo kratkoročnih posojil obdobje 8.8 milijard frankov. Po tritedenski razpravi pa je zbornica z največjo težavo odobrila komaj 1.8 milijarde. Senat mora sedaj veliko luknjo zamažiti z novimi predlogi. Najbrže bo senat priporočil zbornici, da sprejme posamezne predloge sedanega ali prejšnjih finančnih ministrov. Po razpravi v senatu bo Briand ponovno stopil pred zbornico in ponovil, kar je rekel predvčerajšnjim: »Sedaj sprejmite, ali pa takoj demisijoniram.«

Pariz, 17. febr. (Izv.) Novoizvoljeni poslanec Tardieu je znani sodelavec Clemenceaujev in njegova desna roka pri sklepanju miru v Versaillesu. Opozicijsko in vladno časopisje poudarja, da bo Tardieu v zbornici takoj igral odločilno vlogo.

Turške meje.

Ameriški admiral Bristol, francoski komisar Henri de Jouvenel in angleški poslanik Lindsay se te dni sestanejo v Angori, da se posvetujejo s turškimi ministrskimi predstojniki Kemal pašo. Francoski komisar hoče doseči končno ureditev meje med Angoro in Sirijo. Glavno točko razprav pa tvori mosulsko vprašanje. Po poročilih »Times« upajo Turki, da bo o tem vprašanju mogoče sedaj mirneje razpravljati, ker so se francosko-turški odnosi mnogo poboljšali. »Times« poziva Francijo, naj opusti svojo trmo v tem vprašanju.

PONAREJEVALCI ZLATNIKOV.

Amsterdam, 17. febr. (Izv.) Policija je odkrila ponarejevalce francoskih zlatnikov, med njimi glavnega storilca Coene. Zlato so dobivali iz Anglije in ga pošiljali nato v Francijo potom aeroplanov, kjer so potem iz zlatnine iz zlata in niklja izdelovali zlatnike.

BREZPOSELNOST NA ANGLEŠKEM.

London, 17. febr. (Izv.) Število brezposelnih je bilo dne 9. februarja 1.164.900, kar pomeni nazadovanje za 60.730 od prejšnjih podatkov.

K občinskim volitvam v Romuniji.

Nenadoma so bile razpisane volitve v romunske občinske in komitatske zastope. Nihče jih ni pričakoval. Opozicija je bila prepričana, da si vlada, ki je jeseni doživela poraz pri volitvah v kmetijske in gospodarske zbornice, ne bo upala stopiti drugič pred volivce. Komaj je stopil v veljavo novi zakon o občinski in komitatski upravi in vsakdo je pričakoval, da bo vlada, ki nima za seboj zaupanja ljudskih mas, pustila kake dve leti, da se nova uprava zveži in upelje, potem pa bo ob ugodnem trenutku razpisala volitve in tako dobila občine v svoje roke za celih osem let.

Javnost je bila še vsa v fantaziji o odstopu romunskega prestolonaslednika in razgovarjala o vsak dan smešnejših komentarjih, ki jih je časopisje objavljalo o tem dogodku. Opozicija je imela opravka s časopisno cenzuro in obenem trdno verovala na skorajšnji padec vlade. Saj so nacionalisti že sestavili ministrsko listo in program nove vlade, ki da bo nastopila za Bratianuom.

Prevečani ministrski predsednik je bolje poznal razpoloženje mas. Ljudstvo že desetletje ni imelo izvoljenih občinskih zastopov, je bilo z začasnimi občinsko upravo skrajno nezadovoljno, si je občinskih volitev iskreno želelo in jih težko pričakovalo. To je vedel Bratianu. Vedel je pa tudi, da bo v tistem trenutku, ko bodo razpisane volitve, izginilo med ljudstvom zanimanje za vse druge pojave v javnosti in državi, le lokalni neposredni interesi bodo stopili na dan. Na to je tem bolj sigurno računati pri ljudstvu, ki je po tolikokratnem razočaranju izgubilo že vse veselje do državnoborskih volitev in ves interes za državno politiko — občinske volitve pa so nekaj novega.

Pri takem položaju so seveda občinske volitve učinkovale kot bomba. Opozicija, ki je sanjala o vladi, je v konsterniranosti segla po skrajnih sredstvih, da se vzdrži, oziroma da pokaže svojo moč. Dočim so se pogajanja za fuzijo nacionalistov s caranisti vlekla poprej že dve leti in niso vodila do nobenega uspeha, je bil sedaj dogovor čez noč podpisan in razglašen. Pridružila se je tudi skupina generala Avarasca in celotna opozicija je sklenila enoten nastop proti vladi. Pri vsem tem je igrala odločilno vlogo preplazenost pred nenadnim Bratianovim razpisom — drugače si ni mogoče razlagati — kajti razmere v opoziciji niso danes prav nič drugačne kot so bile pred dve letoma, ko bi bil enoten nastop imel odločilne posledice tudi v državnih volitvah.

Ta teden se volitve vrše in v soboto bodo menda zaključene. Nekatere rezultate smo že objavili. Najbolj zanimivi bodo rezultati v mestih v novo pridobljenih pokrajinah. Tod bodo odločevali Judje in narodne manjšine. Narodnim manjšinam je vlada pristigla peroti s tem, da je že z zakonom določila, da so člani občinskih zastopov poleg izvoljenih, tudi voditelji gotovih upravnih državnih uradov. Vladi se zaveda, da si naklonjenosti narodnih manjšin, zlasti na Sedmograškem in v Bukovini ni pridobil. Vendar je skušala pridobiti njihove glasove z vsemogočnimi obljubami in koncesijami.

Senzacija je vzbudil pakt, ki so ga liberalci sklenili z madjarsko narodno stranko. Če bo ta pakt vlada držala, je s tem prelomila z vso dosedanjjo politiko proti tej manjšini. Pakt je bil sklenjen in podpisan 2. februarja. Vsebuje 14 točk. Po tem dogovoru objublja vladna stranka Madjarom, da bodo dobili pravico madjarskega jezika pri vseh upravnih in sodnih oblasteh prve in druge stopnje povsod, kjer so Madjari v večini ali imajo vsaj 20 odstotkov prebivalstva. Za Madjara so šteje vsak, ki izjavi, da pripada tej narodnosti, tudi Judje. Madjarske cerkve dobe popolno avtonomijo, vrne se vse premoženje madjarskih cerkva in cerkvenih občin. Madjarskim kulturnim društvom, gledališčem, šolam in drugim prosvetnim združenjem vrne vlada vse konfiscirano premoženje, zlasti poslopja in druge nepremičnine in jamči vsem tem organizacijam svoboden razvoj. Vsi zakoni in ministrske naredbe se morajo objavljati tudi v madjarskem jeziku. Agrarna reforma se ne izvede nad posestvi pod 30 johov, oziroma, če bi bilo to nemogoče, morajo sedanji lastniki dobiti za odvzeto zemljo odškodnino po dnevni tržni ceni. Vladi mora skrbeti v Sedmograški in Banatu za madjarske sodnike, vpisi v zemljiško knjigo se izvršujejo na zahtevo v madjarskem jeziku. Vladi dopušča madjarske firme in označbe nile in vladna stranka se zaveže, da bo v madjarskih mestih glasovala za madjarskega župana.

Razumljivo je, da je ta pakt v romunski javnosti dvignil silno razburjenje. Opozicija ga izrablja med romunskim prebivalstvom v agitacijo proti vladni stranki. Liberalni voditelji že hitro izjavljajo, da pakt ni podpisan, dočim druga stran odločno trdi, da pakt obstoja in da so le pod tem pogojem Madjari glasovali skupno z liberalci. Vsekako je pakt značilen za manjšinsko politiko Madjarov in politično moralo vladne stranke.

Neposrednih političnih posledic teh volitev še ni mogoče presoditi. Opozicija se nadeja, da bodo pokazale vsaj tolik odpor proti sedanji vladi, da se kralj ne bo upal Bratianu dati vodstva prihodnjih državnoborskih volitev. To je mogoče. Kajti Bratianu že sedaj proglašajo, da opozicija zaslenj pričakuje državnozbor-

ske volitve, ker jih ne bo, ker liberalci hočejo brez volitev vladati vsaj še dve leti.

Romunsko ljudstvo, ki je izgubilo že vso vero v parlamentarizem svoje države in postalo v veliki meri brezbrizno za politično delo, bide ta teden obupen boj za zadnji ostanek svojega vpliva v politični upravi — boj za občino. V soboto bodo volitve razen kakih izjem končane. Želimo, da bi bile te volitve korak tega zatrtga naroda k oprostitvi iz pesti aristokracije in vezi samopašne veleposesti in kapitala.

Madjarska afera.

Vaszonijeva atentatorja.

Madjarski parlament, odkar obravnava ponarejevalsko afero, ni več podoben parlamentu. To je samo zbor divjih kričačev in pretepačev. Opozicija ne neha vpiti: »Pfuj, demisionirajte!« Vladne stranke pa prireajo bolj smešne kot resne ovacije, da bi parirale nastop opozicije. Divjo sliko je kazala zbornica, ko je pretresala atentat na poslanca Vaszonija. Opozicija je dolžila vlado, da hoče atentat slikati javnosti in inozemstvu kot majhen pocestni incident brez zveze s sedanjim stanjem, zlasti pa brez zveze s ponarejevalsko afero, dasi je jasno, da je bil Vaszonij napaden, ker je kot član parlamentarnega preiskovalnega odbora ostro nastopal proti osumljencem, ki so prijatelji sedanje vlade in njene večine.

Na tej seji je bil najzanimivejši govor poslanca Rassay, ki je pokazal zanimivo sliko obeh atentatorjev. Atentatorja sta Ludvik Varnay in Franc Molnar. Oba sta znani osebnosti. Varnay je zadnje dni organiziral po deželi mlade ljudi in jih formiral v čete, češ, da gre za veliko narodno manifestacijo. Za kaj mu je šlo, to doslej še ni znano. Varnaya je državni upravitelj Horthy odlikoval z naslovom junak (poseben naslov za odlične bojovnike Horthyjevih belih čet), Molnar pa je aktiven član organizacije probujajočih se Madjarov. Isti Molnar je bil vsled zločina ponovne goljufije obsojen na dve leti težke ječe in pet let izgube državlanske časti, toda dejansko ga ni dosegla nobena pazen, ker ga je budimpeštansko državno pravdnštvo amnestiralo. Državno pravdnštvo se v dotičnem amnestijskem odloku sklicuje na odlok, ki izrecno izvzema od vsake pomilostitve vse tiste zločine, ki so napravljeni iz koristolovnih namenov. Odlični prijatelji — med njimi vojni škof Zdravec — so vložili na drž. upravitelja tedaj prošnjo za pomilostitev. Te prošnje Horthy še do danes od 1. 1920. ni rešil.

Poslanec Payer je pri tej ugotovitvi vzkliznil: Nekateri ponarejajo, drugi kradejo, tretji pa goljufajo. Lepa banda.

Nova osumljenca grof Teleky in baron Lang.

Tu so se raznesle vesti, da je v ponarejevalsko afero zapleten tudi legacijski svetnik romunskega poslanstva v Parizu baron Baltazar Lang. Lang naj bi bil tisti človek, ki ga aretirani Jankoviz navaja v svojem dnevniku, da sta se sestala na Dunaju in skupno delala načrte o razpečevanju ponarejenega denarja. Na zadnjem sestanku sta se madjarski poslanik v Parizu Koranyi in Briand predvsem bavila z Langovo vlogo v ponarejevalski aferi.

Mnogi sumijo tudi grofa Telekyja, da je bil neposredno zapleten v afero. Izpoved tajnika Raba je sum potrdila. Grof Emerik Karoly v javnem pismu izjavlja, da mu je znano, katere visoke osebnosti, ki doslej še niso aretirane, nosijo še velik delež krivde. Javnost tolmači, da je Karoly pri tem mislil na Telekyja. Teleky se je sestajal tudi v Berlinu s ponarejevalcem Schulzejem.

Na pritisk francoskih kriminalnih organov se je izvršila tudi hišna preiskava v Geršovem stanovanju. Tam je policija našla dozo za cigarete z napisom: »Vsevedu Gerö njegov iskreni prijatelj grof Pavel Teleky.«

Pod težo vedno novih sumljivih pojavov je včeraj Teleky na policiji izjavil, da ga je Windischgrätz pred leti res obvestil, da namerava iz nacionalnih motivov začeti ponarejati franka, da pa kasneje ni nič vedel o celi stvari, dokler ni škandal izbruhnil na dan. Javnost pričakuje, da bo grof Teleky v najkrajšem času aretiran.

Preiskovalni odbor narodne skupščine bo te dni končal svoje delo in sestavljal poročilo. O vseh sejah se vzdržuje popolna tajnost. Opozicija bo skoro gotovo sestavila oddvojeno mišljenje.

Francoski delegati izjavljajo, da z rezultati preiskave še vedno niso zadovoljni. Zastopniki francoske narodne banke hočejo na vsak način še ugotoviti, kam je izginilo 6000 komadov novčanic, in kam je prešel usodni kliše. Zastopniki naglašajo, da ne smejo zapustiti Madjarske, dokler zadeva ne bo do konca pojasnjena.

»Bratovska zveza«.

Berlinski »Vorwärts« objavlja senzacionalne vesti, da na Madjarskem prišla na dan tajna zaročniška organizacija, ki nosi naslov »Bratovska zveza«. »Bratovska zveza« ima namen s tajnimi sredstvi in po tajnih potih doseči tiste madjarske zunanje politične cilje, o katerih v javnem življenju ne bo mogoče niti razpravljati, niti pripravljati se nanje. Predvsem naj bi »Bratovska zveza« imela vse pripravljeno, da v ugodnem trenutku zase tista ozemlja, ki so po svetovnem prevratu bila odtrgana od bivšega kraljestva in

dodeljena drugim državam. Značilno je, da v tej »Bratovski zvezi« sede lepe vzajemnosti pristaši vseh strank, zastopniki vladne in opozicijske. Predsednik »Bratovske zveze« je grof Pereny, člani izvršilnega odbora pa: Arpad Galovicky, Ludvik Fischer, Julij Gömbös, Sigmund Endre, Deziderij Kovacic, Aleksander Mandoky in Nikolaj Majtehnj. Član te tajne organizacije je tudi grof Bethlen, bivši policijski šef Nadossy, zaprti vodja kartografskega instituta general Haits, in tudi škof Zdravec. Enakopraven član teh visokih gospodov v »Bratovski zvezi« je tudi znani morilec Ivan Heffas in vodja operacijskega oddelka v vojnem ministrstvu polkovnik L. Fischer. »Vorwärts« trdi, da je Fischer dejanski inspirator in vodja ponarejevalske afere in da je »Bratovska zveza« tisto gnezdo, kjer se je skoval pekleni načrt za ponarejanje tujega denarja.

* * *

Budimpešta, 17. febr. (Izv.) Pri pojasnitvi o napadu na poslanca Vaszonija je notranji minister Rakovsky izjavil, da bo policija storila pri preiskavi popolnoma svojo dolžnost. Ne bodo kaznovani samo dejanski krivci, temveč tudi oni, ki so bili pri napadu udeleženi kot povzročitelji in zasnovatelji.

Budimpešta, 17. febr. (Izv.) Na današnji skupščinski seji je prišlo do burnih prizorov in velikih nemirov, ker so opozicijski poslanci interperirali, kaj misli vlada ukreniti proti demonstracijam, ki se pripravljajo kot znak zaupanja do ministrskega predsednika Bethlena. Socialdemokrat Payer je dokazoval, da se demonstracije spretno organizirajo in da so dobili migljaj, da se teh demonstracij udeleže tudi državni uradniki. Opozarjal je, da bi mogle demonstracije za vlado izzvati v inozemstvu mnenje, da ogrski narod simpatizira s ponarejevalci. Ko je dobil besedo grof Bethlen, so ga poslanci sprejeli s klici: »demisionirajte!« Bethlen je rekel, da vlada o demonstracijah nima še nikakih uradnih poročil in da demonstracij ne misli prepovedati. V zbornici je bil velik nemir in so opozicijski poslanci opozarjali vlado, da mora računati na protidemonstracije.

Budimpešta, 17. febr. (Izv.) Parlamentarni preiskovalni odbor je imel danes sejo od 5 do 9 zvečer. Odbor je razpravljaval o atentatu na člana tega odbora posl. Vaszonija in zahteval, da se uvede stroga preiskava, ker je bil napad izvršen predvsem radi tega, ker je poslanec ostro zahteval, da se preiskava proti ponarejevalcem izvede odločno in natančno. Na seji sta bila nadalje zaslišana Teleky in Gömbös. Prihodnja seja je sklicana za 18. februarja.

Zanimiva izjava avstrijskega kancerja.

Dunaj, 17. februarja. (Izv.) Na današnji seji parlamentarnega odbora za zunanje zadeve je podal poročilo o zunanje političnem položaju kancera Ramek in je pri tem govoril tudi o zadnjem Mussolinijevem govoru. Poudarjal je, da je avstrijska vlada vedno spoštovala tuje zadeve in priznavala Italiji njeno pravico na južno Tirolsko. Če je Mussolini trdil, da išče moč sovraštvo, je ravno nasprotno res, ker smo vedno hoteli imeti najboljše odnose do svojih sosedov. Zato smo vedno spoštovali vse pogodbe, tudi ono, podpisano v San Germanu. Mussolini je pozneje svoje izjave omilil in rekel, da Italija ne misli biti ofenzivna, da bo samo branila, da se sedanje stanje ne spremeni. Avstrija naj bo prepričana, da ne bo noben italijanski vojak prekorčil Brennerja. Avstrijska vlada je pomirljivo izjavo g. Mussolinija vzela na znanje. Minister Ramek je nadalje izjavil, da bo v kratkem obiskal Berlin. Nemčija je edina s sedaj, kateri po vojni še ni bil izvršen noben obisk in bi bila anomalija, če bi se v to ne porabila prva priložnost, ki se bo nudila. Glede priklonitve k Nemčiji je kancera izjavil, da ve, do kakšnih težkih posledic bi to dovedlo Avstrijo. Vladi bo predvsem izpeljala trgovsko pogodbo z vsemi sosednimi državami in bo s tem dokazala, da ji je za prijateljske zveze z vsemi sosedi. Najprvo bo sklenjena trgovska pogodba s Švico.

GRČIJA PLAČUJE.

Sofija, 17. febr. (Izv.) Grška in bolgarska vlada sta se dogovorili, da bo Grčija plačala od Društva narodov določeno odškodnino radi vpada v Demir Kapu v obrokih. Prvi obrok bo Grčija plačala takoj, drugi obrok pa šele 1. marca 1927. Kot prvi obrok bo morala plačati 15 milijonov levov.

NOVE ZRAČNE LADJE.

Washington, 17. febr. (Izv.) Ameriški proračun določa za zgraditev novih zračnih ladij tekom 2 let 100 milijonov dolarjev kredita. Zgradili bodo 2 zračni ladji, ki bosta po velikosti presegali ladjo »Shenandoah«. Poleg tega bodo zgradili 100 aeroplanov.

MRAZ NA SEVERU.

Berlin, 17. febr. (Izv.) Vsled mraza v severnih delih Evrope je zopet zamrznilo morje in je več parnikov prišlo v težek položaj. O dveh nemških parnikih ni nobenih poročil in jih smatrajo za potopljene.

Kupujte srečke za Orlovski stadion!

nika Ferdinandu Žitniku v Črni vasi 48 na obisk k njegovemu sinu. Povedal je, da je našel, ko se je vračal s čolnom iz Ljubljane domov nasproti hiše št. 10 nekega mladega moškega, ki je bil že do ramen v vodi. Veslal je k njemu in ga potegnil iz vode. Mož je bil že popolnoma nezavesten. Prepeljal ga je na drugi breg, kjer so nato s pomočjo tovarišev prenesli nezavesnega utopajenca v bližnjo Žitnikovo hišo. Ker ga nikakor niso mogli spraviti k zavesti, so poklicali stražnika, ki je poklical rešilni voz in so odpeljali moža v bolnico. Tam so ugotovili, da je ponorelec nekaj Vladimir Privšek, bivši slaščičar v nekem ljubljanskem hotelu. Ko so mu v bolnici izprali želodec, so ugotovili, da je pil neko strupeno tekočino in se je hotel nato še utopiti. Kaj je napotilo fanta do tega brezupnega koraka, ni znano. Privšek je izven vsake nevarnosti.

○ Tatvini koles. Iz garaže »American motor« v Ljubljani je bilo ukradeno Ignacu Trampužu kolo znamke »Kinta«, vredno 2000 dinarjev. — Nekemu trgovcu z Gorenjskega pa je bilo ukradeno kolo med tem, ko je nakupoval v neki trgovini razno blago in je pustil kolo zaklenjeno ob vходу trgovine. Kolo je znamke »Puch«, vredno 2250 Din. Tat je odpeljal tudi zavoj perila in blaga, ki je bil privezan na kolesu.

○ Iznana je iz policijskega okoliša ljubljanskega za nedoločen čas Terezija Sadar, doma iz Škofjana, samska perica, ker je bila že večkrat kaznovana radi tatvine in goljufije.

○ Žepar v gostilni. V neki ljubljanski gostilni je bila izvršena predvčeršnjim izredno predrzna žepna tatvina. K nekemu gostu se je pridružil mlad človek in je trdil, da ga dobro pozna, vendar da se že nista dalj časa videla in ga gost več ne spozna. Med vedno bolj živahnim razgovorom pa je ukradel neznanec gostu iz notranjega žepa sukničja listnico, v kateri je imel mož 800 Din gotovine in več trgovskih in drugih listin.

Maribor

○ Odlični gost v Mariboru. Včeraj je dopel senkaj beograjski nadškof Rafael Rodić in se je nastanil v mariborski škofijski palači.

○ Volivni imeniki. Volivnih imenikov za mestno občino mariborsko okrožno sodišče ni potrdilo, ampak je naročilo magistratu, da jih na novo prepíše. Magistrat sestavlja sedaj nove volivne imenike. Obenem bo naložena tudi posebna kartoteka volivcev.

○ Porotno zasedanje se prične 1. marca 1926. Po javljenih slučajih bo tudi to porotno zasedanje primeroma kratko.

○ Petkov prosvetni večer radi tehničnih težkoč ta petek odpade.

○ »Sovraštev«, delavsko igro v 3 dejanjih, bo vpriporil »Ljudski oder« v Mariboru v nedeljo 21. februarja ob pol 8 zvečer v dvorani Zadržno-gospodarske banke, Aleksandrova cesta 6. Vstopnice se dobe v predprodaji v pisarni Prosvetne zveze.

○ Poroka. Danes se poroči v stolnici g. Anton Arzenšek, železniški uradnik v Mariboru, z gđno Marijo Safrin, zasebnico.

○ Postne pridige. V stolni cerkvi se vrše postne pridige in sicer vsako nedeljo ob 17. uri.

○ Proslava Matije Gubca se je po naredbi prosvetnega ministrstva vršila na mariborskih srednjih šolah v torek 16. t. m. z enournim predavanjem o Matiji Gubcu.

○ Razmeroma miren predpust ima znamenovit letos splošna mariborska bolnica. Vendar enkrat, ko niso klicali težko poškodovani fantje v poznih urah vse mogoče ljudi na pomoč.

○ Informiranost »Jutarnjega listac«. O zadnjem Aljaževem večeru poročila — post festum — še »Jutarnji list« poročilo, da ga je priredila podružnica SPD v Mariboru. To bodi poročevalcu odpuščeno, ker ne gre za

prireditelja, ampak za stvar. Drugo pa je, da nam servira osebo, ki jih pri nas ni bilo in preze one, ki so ravno pri nas govorili. Upamo, da ni bilo namenoma!

○ Predavanje g. poslanca Pušenjaka v naši Politični šoli v obeh dveh oddelkih je bilo strogo stvarno, dokazano s številkami in podkrepjeno z dolgo prakso g. predavatelja v finančnem odboru. V prvem oddelku je razmotrival proračun na splošno, v drugem oddelku pa je podal izčrpane podatke o davčni obremenitvi Slovenije v primeri z ostalimi pokrajinskimi naše države, o gospodarskem položaju države, sedanjem proračunu v primeri z drugimi državami, finančnem zakonu — skrpucalu vseh skrpucal! Stvarno predavanje g. poslanca je našlo odobravanje v srcih vseh posetnikov naše politične šole.

○ Higijenski tečaj Ljudske univerze v Studencih in Ptuj. Ljudska univerza v Mariboru bo šla s svojimi predavanji tudi v okolico mesta in na deželo. Priredila bo začetkom marca higijenska predavanja v delavskem predmestju Maribora v Studencih v sokiški dvorani. — Isti teden se bodo vršila enaka predavanja v Ptuj. Predavajo zdravniki, ki so nastopili že na higijenskem tečaju v Mariboru. Predavanja bodo spremljana s filmi. O njih bomo še sporočili v prihodnjih dneh.

○ Nadaljni program Ljudske univerze. V petek 19. t. m. se bo vršil v običajnih prostorih koncert harfnega tria Lukež, Skačej, Vesely. Na sporedu so razne kompozicije Bacha, Dostala, Ljubeža in drugih skladateljev. Koncerta te vrste še v Mariboru ni bilo, zato je pričakovati, da bo vzbudil obilo zanimanja. — V pondeljek 22. t. m. pa se bo pričela nova serija predavanj pod naslovom »Francoska revolucija«. Obsegala bo vrsto predavanj, deloma s skioptičnimi slikami. O tej zanimivi in skrbno pripravljene seriji bomo še poročali. Prvo predavanje, ki bo v pondeljek, dne 22. t. m., bo imel vseuč. prof. dr. Ljudevit Hauptman. Njegovo predavanje »Politični in kulturni položaj Francije pred revolucijo« bo uvel v ta ciklus. — Za petek 26. t. m. je kot izredno predavanje na vrsti predavanje prof. arh. Rada Gregarja iz Ljubljane o pariški dekorativni razstavi z novimi skioptičnimi slikami.

○ Prvo dejanje carinske afere pred sodiščem. Na pepelnico sredo je stal pred mariborskim okrožnim sodiščem g. Milenko Matejič, bivši sodnik oziroma urednik »Balkana«. O znani carinski aferi je »Balkan« priobčil zloben članek, kjer napada slovenska oblastva in sodišča, da se vmešavajo kot nekompetentna v carinsko zadevo in označil kot akt protisrbske gonje, dasi je v carinsko afero zapleten le en Črnogorec, pa noben Srb. Trdil je, da so Srbi brezpravni in da se jih ne štiti. Po objavi tega članka se je pripeljal v Maribor. Na policiji je najbrž dobil podatke v carinski aferi. Nato je šel k Hobacherju in ga nagovarjal, da mu da 15.000 Din, pa bo zanj ugodno pisal v časopisju, če mu pa ne da, da bo pisal drugače. Navedel mu je sličen slučaj v Zagrebu, kjer je pisanje dotičnemu trgovcu pomagalo. Hobacher se je posvetoval s tovarišem Knezom, ki mu je svetoval, da naj vrže Matejiča čez prag. Ko se je drugič Matejič vrnil k Hobacherju, se je ta pustil pregovoriti, podpisal je menico za 5000 Din. To menico je Matejič indosiral svojemu znanecu v Zagrebu za 3000 Din, ki je menico ob dospelosti iztožil. — Matejič se je zagovarjal, da mu je dal Hobacher le posojilo, česar pa mu žal senat ni verjel in ga je obsodil na šest mesecev radi hudodelstva izsiljevanja.

Celje

○ Kolektivna zadruga rokodelske obrti v Celju je imela dne 14. t. m. občni zbor. Ta občni zbor je bil 40ti od obstoja zadruge. Edini član, ki je od početka bil nepretrgoma včlanjen v tej zadrugi, je bil M. Alcibler, lon-

čarski mojster v Celju, ki je bil tudi soustanovitelj te zadruge in obenem prvi predsednik. Ves dolgi čas obstoja te zadruge je bil vesten in nepristranski ter eden najbolj poštovanih delavcev. Razumljivo je, da ga je predsednik zadruge g. M. Hohnjec, kipar v Celju, pozdravil in počastil z lepim nagovorom. Nato je predsednik zadruge orisal delovanje te organizacije v preteklem letu in moral žal poudariti dejstvo, da zadruga ne dobi dovolj zaslonbe pri merodajnih oblastvih. Ravno mali obrtniki izvršujejo v naši državi eno najbolj socialnih del, ker se bojujejo z velikim kapitalom in je mogoče le tedaj doseči uspehe, ako je njih delo solidno in ceno. Tudi vzgajajo za poštene obrtnike otroke takih staršev, ki bi sicer v svojem siromaštvu ne mogli teh otrok preživljati. Tozadevno se je tudi sprejela resolucija, ki je bila odpisana na velikega župana v Maribor.

○ Ribco in murke so danes v Celju zelo iskana hrana. Na pustni torek so se naši meščani precej naveselili, kar je pa mogoče v naši alkoholni deželi le tedaj, ako se zavzije tudi nekaj kapljic. Na pustni torek popoldne je bilo po naših ulicah precej hrupa in šuma, povzročena po sicer zelo neokusnih maskah. Večinoma so se maskirali mladi fantje in dekleta iz revnejših slojev, ki si niso mogli privoščiti poseta kakega maskeradnega plesa. Tudi policija je imela precej dela, ker je morala prehrupno in preglasno nedostojno nastopanje raznih mask ublažiti z začasnim zatvorom.

○ Naraščaj celjskega Orla priredi v soboto 20. t. m. in v nedeljo 21. t. m. telovadno akademijo z raznovrstnim sporedom (deklamacije, proste vaje, vaje na orodju, razne skupine itd.). V soboto se vabijo samo stari naraščajniki. V nedeljo pa je prireditev za splošno občinstvo.

Trbovlje

Himen. Poročil se je vrl naš somišljenik in član Dramatičnega odseka g. Gustelj Novak, sedlar, z gđno Ljudmilo Adamlje, hčerko posestnika in klobučarskega mojstra iz Trbovelj.

Pobiranje pisem iz nabiralnikov. Prebivalstvo bi rado vedelo, kdaj se na Vodenski pošti pobirajo pisma iz nabiralnikov.

Pustna nedelja se je pri nas odigrala ne samo v veselju, nego je imela zraven tudi težke posledice. Najbolj jo bo občutil še mlad fant Simšek iz Žabje vasi. Več oseb se je že proti jutru, ko so šli od maskeradne veselice v Sokolskem domu, vsedlo v avto in se v

veselem razpoloženju odpeljalo s polno brzino proti kolodvoru in nazaj. Ko je privozil avto do pošte, se je zadel v ograjo naprave za žično železnico, odnosno v skladišče za cementni kamen in je ob strani stoječega Simška pritisnil ob plot. Dobil je težke notranje poškodbe. Sin g. Letnika Ivo je odnesel močne oteklina nad očesom, drugi pa so odnesli iz nesreče precejšen strah. Simška so takoj odpeljali v bolnico. — Nadalje so nesramni pretepači močno ranili na glavi občinskega redarja Franca Grosarja. Ko je prišel v službi v gostino Počivavšek, sta ga napadla brata Novak iz Žabje vasi in ga tolkla z nogami razbite mize, katero sta razbila, po glavi. G. Grosar leži v domači oskrbi, Novaka pa sta bila aretirana in oddana sodišču.

Kozje

Umor prišel na dan čez 16 let. V tukajšnji okolici v občini Vetrtnik so našli 1. 1909 v hiši posestnika Franceta Jevšnika vžitkarico, staro okrog 70 let, na strop obešeno. Ker so bila okna in vrata dobro zaprta, vrata celo od znotraj zaklenjena, se je mislilo, da se je žena sama obesila. A glej, čez 16 let se je odkrilo, da se je izvršil zločin! — Pred par dnevi je lastna žena ovadila pri tukajšnjem sodišču svojega moža Franceta Jevšnika, da je on 1. 1909 zadavil vžitkarico in nato na strop obesil. Vrata pa je na umeten način za seboj zaklenil. Povod ovadbe je bil ta, da je imenovani s svojo ženo živel v vednem prepiru, jo tepel in končno tudi njej grozil s smrtjo. Ker se je pa bala smrti, je raje svojega moža ovadila.

Tukajšnja čitalnica je vpriporila na Svečnico v prostorih g. Fr. Gučka igro »Rodoljub iz Amerike«. Dne 7. t. m. pa ravno isto igro v Lesčnem pri g. Kolarju in dne 14. t. m. zopet pri g. Fr. Gučku. Za to igro so bile dolgotrajne priprave in govorice ter smo res mislili, da bo čitalnica kot kulturno društvo vpriporila nekaj, kar bi bilo za naše kraje in mladino vzgledno in poučljivo. A varali smo se. Take igre nimajo nobene kulturne vsebine in na mladino nič vzgojno ne vplivajo. Zato bi bilo želeli, da učiteljstvo pri takih stvareh ne bi sodelovalo.

Shod SLS. V nedeljo, dne 28. februarja se vrši pri nas velik shod, na katerega že sedaj opozarjamo čitatelje, da agitirajo in vabijo. Na shodu govorijo poslanca Škoberne, dr. Hodžar in drugi. Shod je gospodarskega pomena in se bo razpravljalo o davčnem bremenu in o drugih važnih vprašanjih našega okraja.

Miljonske goljufije v Berlinu.

BERLINSKA MESTNA BLAGAJNA OGOLJUFANA ZA 10 MILIJONOV ZLATIH MARK.

Berlin, 17. febr. (Izv.) Več mestnih uradnikov je izvršilo na škodo mestne blagajne ogromne goljufije. Škoda mesta znaša blizu 10 milijonov zlatih mark. Trije glavni povzročitelji — mestni uradniki — so zbežali v inozemstvo. Toda prizadetih je še več drugih mestnih uradnikov. Goljufija je slučajno prišla na dan. Glavni zločinci so: mestni nadzorniki Gotfrid Schulz, Gerhard in Timon. Goljufali so več let zaporedoma. Goljufi so uničili vse akte in priloge, tako da se povzročena škoda more samo približno oceniti. Vsi uradniki so bili zaposleni pri mestnih blagajnah. Zaračunavali so zemljiški davek od pristojbine od prodaje posoljij. Goljufali so na sledeči način: Ko je bila kupčija za hišo sklenjena in se je kupec javil pri pristojnem uradu za ugotovitev davka na prirastku imovine in drugih pristojbin, so uradniki njegovo izjavo protokolirali, izračunali davek, sestavili potrdilo o plačilu, denar pa so utaknili v lastne žepce. Kupec je s tem potrdilom mogel izvesti prepis v zemljiški knjigi. Sodnija goljufije ni mogla opaziti, ker je bilo potrdilo čisto

pravilno. Čez nekaj časa so mestni uradniki zahtevali, da jim sodišče predloži zadevne spise. Sodišče je seveda mestnim kot davčnim uslužbencem to takoj ugodilo. Pri tem pregledovanju so uradniki ponarejena potrdila spravili s sveta. Prigoljufani denar so naložili v inozemskih bankah. Izdala je vso stvar ljubica enega izmed goljufov, ki jo je njen kavalir zapustil, da se s tem maščuje nad njim. Državno pravdnništvo je izdalo tiralico za ubegljeni. Mislijo, da so odpotovali v Italijo.

Pravoslavni nadškof v ječi. V Atenah so zaprli pravoslavnega nadškofa Grigorija, sedaj župnika pri ruski cerkvi Sv. Varvare. Oblasti so ga obdolžile »praznovanja božiča in novega leta po starem koledarju.« Nadškof je v ječi v samotnem zaporu. Metropolit Antonij v Srem. Karlovcih je brzojavno naprosil atenskega nadškofa in ministrskega predsednika v imenu škofovske sinode Ruske pravoslavne cerkve v inozemstvu, da se zaprti nadškof oprosti, ker ni zagrešil ničesar protikanonskega in je tudi nezakonito zaprt.

Dr. A. V. — Maribor:

Znamenita knjiga o planinstvu.

Leta 1925. je izšla v Monakovem pri Rudolfu Rotherju znamenita knjiga pod naslovom »Aus dem Leben eines Bergsteigers«, ki jo je spisal svetovnoznani alpinist dr. Julij Kugy, morda najbolj poznavelec Julijskih alp. Knjiga mora zanimati tudi slovenske planinske kroge. Saj je spisana z veliko ljubeznijo do naših Julijskih alp, popolnoma objektivno in v pesniško-dovršenem slogu. Knjiga šteje 340 strani, 8 poglavij s predgovorom, literarnim kazalom ter 62 umetniških slik in fotografij.

Dr. Julij Kugy je bil rojen 1. 1858. v Trstu, kjer je obiskal ljudsko šolo in gimnazijo. Od 1. 1876. do 1881. je študiral na pravniški fakulteti na Dunaju ter je bil promoviran leta 1882. za doktorja prava. Že 1. 1883. mu je umrl oče, vsled česar se je moral posvetiti vodstvu domače trgovine ter je postal tako šef znane trgovske trgovke v Trstu. Že v rani mladosti se je začel zanimati za lepoto narave, za prirodoslovje, botaniko in geologijo ter se je kmalu posvetil planinstvu. Ko je bil še na gimnaziji v Trstu, je bil tam profesor Rudolf Baumbach, pesnik »Zlatoroga« in velik ljubitelj naših planin. Kugy se je seznanil z Baumbachom že v očetovi hiši. Med obema je nastalo resnično planinsko prijatelj-

stvo, ki je bilo odločilno za celo Kugyjevo življenje. Dr. Kugy je sicer nemškega mišljenja. Vendar pa nikjer ne sili svojega nacionalizma preveč v ospredje. Nasprotno. Zastopa pravilno mnenje, da se morajo kolikor mogoče ohraniti domača imena gor in rek, ker so najboljši izraz ljudske duše in krajevne zgodovine.

Dr. Kugyjeva knjiga je namenjena predvsem mladini. Spisal jo je v vojnem času leta 1917. na pobudo svojih prijateljev, ob koncu svojega visokoplaninskega delovanja. V uvodu poudarja Kugy, da se je izogibal filozofičnemu razmišljanju o alpinizmu, o bistvu, pomenu in upravičenosti planinstva. »Moja knjiga ni športna knjiga. Tudi ni vodnik ali kazipot. Zahvala je in visoka pesem v čast in slavo naših planin. Pri meni je bilo planinstvo srčna potreba. Slišal sem klic in sem mu sledil. Drugače nisem mogel ravnati.« — Knjiga je prekrasen slavošpev o lepoti naše ožje-domovine (Julijskih alp) in narave sploh.

V prvem poglavju opisuje Kugy svojo mladniško dobo, izlete v tržaško okolico, na Klek pri Ogulinu (1182 m), Bjelolasico (Veliko Kapelo 1533 m), na Dobrač (2167 m), na Krn (2245 m). Leta 1875. začne pravo planinsko delovanje Kugyjevo. Prvič obišče Črno prst (1844) in Triglav (2863 m). V tistem času je bila pot na Triglav še zelo naporna. Naslednja leta obišče Mangart (2678 m), Jalovec (2643 m), potem Hochtor (2573 m), Großglockner (3798 m), Wiesbachhorn (3570 m).

Drugo poglavje Scabiosa Trenta in tretje o Julijskih alpah sta najlepši v celi knjigi. To je kos naše zemlje, našega divnega planinskega neba, naših prekrasnih planinskih rož! Leto za letom prihaja K. v naše Julijske alpe v družbi svojih zvestih vodnikov iz Trente (Andreja Komaca in drugih), odkriva nova pota, opisuje lepoto teh divnih gorskih krajev (Škrlatica 2738, Triglav 2863, Klonec 2643, Razor 2601, Prisojnik 2547, Bovški Grintovec 2344, Mangart).

Po Kugyju je imenovana ena izmed najlepših poti na Triglav, ki vodi iz Trente. Sploh je kazal K. veliko zanimanje za lepoto naše Trente in Zlatorogovega kraljestva, četudi se mu ni posrečilo doseči višek planinskih uspehov na Triglavu in premagati severno triglavsko steno.

V drugem delu opisa Julijskih alp (zapadnih) se odlikujeta zlasti Kanin in Montaž (Jof del Montasio, 2752 m). Opis drznih tur v zapadnih Julijskih alpah, osobito odkritje novih poti v tem delu spada brez dvoma med najbolj zanimiva poglavja turistike. Samozvestno zaključuje K. opis Julijskih alp: »Jaz vem, kaj sem tukaj. Jaz vem, da ne umrem tako hitro v teh gorah in v teh dolinah. Tu in tam se ohrani moj spomin od roda do roda, in četudi popolnoma zamre osebni spomin name, moje ime se bo razleglo po teh stenah kakor pravljica. In ko se bo nekoč vršil veliki planinski ogled, se prikažem na svojem

mestu ter Vas bom vodil kot Vaš praporščak sveti Mihael, Ve slavne čete Julijcev!«

V četrtem poglavju opisuje K. Dolomite in Karnijske alpe, v petem poglavju (v ledu in snegu) švicarske in tirolske alpe.

Že leta 1885. je bil K. prvič na Ortlerju (3902 m), 1. 1886. pa ga vidimo že na vrhu Monte Rosa (4635 m), kamor so pred njim prišli le najbolj drzni turisti, kakor n. pr. Ratti (sedanji papež!), Graselli in Rey.

Seveda je prišel tudi na Matterhorn (4482 m), na Mont Blanc (4810 m), dalje tudi še na Gran Paradiso (4061 m), Monte Viso (3841 m) in celo v gorovje Dauphiné v Franciji. Sploh je bil K. v visokih švicarskih in Tirolskih alpah ravnotako doma kakor v Julijskih alpah. Fotografije iz teh krajev so najlepše v celi knjigi.

Sledi še življenje slavnega vodnika Jožefa Cronna iz Courmayeura pod Mont Blanc in končno opis Črne prsti, Golice in Feršičva.

Slike so deloma tudi od naših domačih amater-fotografov, Kunaverja in Brinška.

Ako bi bil knjigi dodan še zemljevid naših alp, ki manjka, in ako bi se v knjigi primerno ocenilo tudi delovanje S. P. D. ter za sluge tega društva za odkritje vzhodnih Julijskih alp, bi bila knjiga res popolna.

Knjiga bo vsakemu planincu mila in draga ter bo zlasti mladina rada segala po nji.

Kulturni pregled

Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo.

Letnik 4.—6. (1923—1925). — Glasnik Muzejskega društva je po dveh letih preseljen zopet iz Ljubljane. Kljub temu, da razpolaga uredništvo z obilico gradiva, pa gnozna sredstva ne dovoljujejo rednega izdajanja lista. Članarina pokriva komaj tretjino stroškov, vse drugo mora nabrati odbor.

Glasnik obsega dve polovici; vsaka je zase celota in posebej paginirana.

A. Zgodovinski del. Urednik dr. J. Mantuani, za etnografijo dr. Niko Zupanič. 64 str. — Umrla zgodovinar prof. dr. Fr. Kos nadaljuje svoj članek: *K zgodovini Gorice v srednjem veku*. Tu naštevava prebivalce iz 14. veka in deloma iz 15. veka. — Dr. Mantuani popisuje izkopavanje *»Prasgodovinske gomile na Kočevskem«*, t. j. v vasi Gorenje (Obornj). Gomila je iz Hallstattske dobe in dokaz, da je bila že v oni dobi kočevska pokrajina naseljena. — Dr. Mantuani nadaljuje s priobčevanjem *»Seznam muzejskih slik od št. 61 do 165«*. — Dr. Stele je odkril doslej neznanega slikarja *Jerneja iz Loke*, ki je deloval v prvi polovici 16. veka. Slikal je na pr. l. 1528 v cerkvi sv. Daniela pri Volčah in l. 1534 pri sv. Ožbaltu nad Škofjo Loko. — Dr. Mantuani priobči po daljšem uvodu o pomenu inventarjev za kulturno zgodovino *inventar Volčenskega Nikolaja grofa Auersperga* z Mokric, umrlega leta 1759. V *»Slovstvu«* poroča dr. Mantuani o *»Bulicem zborniku«*, ki sta ga uredila Abramčič in Hoffkier. — V *»Zapiski«* se spominja dr. Drag. Lončar rajnega zgodovinarja prof. dr. Kosa in naštevava njegove spise. Ivan Vrhovnik poroča o *»cenitvi zapuščine l. 1754«* umrlega ljubljanskega kanonika dr. Jan. Jak. Schillinga, ki sta jo izvršila slikar Valentin Meneinger in stavbar Perski. Iz cenilnega zapisnika je razvidno, da je imel Schilling lepo zbirko slik. — Mirosław Premrov priobči *»Drobt iz vatikanskih arhivov«* iz Hrenovih časov.

B. Prirodoslovni del. Str. 84. Uredil dr. Fran Kos. — Prerano umrl dr. Fr. Megušar priobči razpravo: *O barvi in njeni premijavi pri malem kletu*. Pisatelj popisuje in kaže v barvnih slikah, kako spreminja riba klen barvo na črni, rumeni, rjavi in beli talni podlagi. — Dr. Avg. Munda: *Kako uspevajo sulci v naših vodah*. Sulci živi v Donavi in njenih desnih pritokih, ne pa levih, menda zato ne, ker mu ugraja le voda, ki teče po apnencu. Pri nas doseže dolžino 110 cm in teži 18 kg, v Donavi pa še več. — Dr. Fran Kos: *Prispevki k morfologiji in biologiji archianelida Polydora triestinus Woltereck*. Tega vzle tvečnega do 2,5 mm dolgega črvi so opazili v tržaškem zalivu šele l. 1890, ime pa so mu dodeli l. 1902. Pisatelj govori o najdišču, podaja morfološki pregled in prilaga etalonska in fiziološka opazovanja. — Roman Kenk: *Nova vrsta pahidokolnih trikladov iz Slovenije*. Piscec je zasledil pri študiju favne črvo vrtničarjev v Sloveniji novo vrsto trikladov Dendrocoelum spinosipenis n. sp. — Dr. Kos: *»Bakteriofora v planktonu tržaškega zaliva v času izven obilne rojne dobe«*. Pisatelj objavlja svoja opazovanja v tem oziru in sklepa, da trditve nekaterih prirodoslovcov o zelo omejeni rojnosti niso istinite, ker je mnogo izjem. — Ljudevit Kušček: *Jamski mehkužci severozapadne Jugoslavije in sosednjega ozemlja*. Od l. 1895 so opazovali prirodoslovci jamske mehkužce (polže), toda v zadnjih 70 letih se je v tej stroki komaj kaj novega našlo oziroma na tem polju storilo, če izvažemo Wagnerjevo sistematično uvrstitev jamskih mehkužcev in ugotovitve nekaj novih vrst. Pisatelj je sestavil na podlagi dosedanjega gradiva pregled tega, kar vemo danes o mehkužcih naših kraških jam. — Ferd. Seidl ocenjuje več spisov geološke vsebine, dr. Fr. Doljak Hayekovo knjigo: *Pflanzengeographie von Steiermark*; dr. Kos Montagujevo razpravo o sesavcih Jugoslavije. Montagu je tu izsledil eno novo vrsto in več povrst žužkojedov in glodalcev. — Dr. Doljak se spominja botanika J. A. Scoparia (r. 1723) in naštevava njegove zasluge za našo botaniko, dr. Fr. Kos pa prirodoslovca Simona Robiča (r. 1824). — Dr. Kos objavlja zapiske o ptičnem čebelarju in dr. A. Kušček daje navodila za izsledovanje in nabiranje mehkužcev v jamah. — Društvo je vredno vsestranske podpore.

Ljubljansko gledališče

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

Četrtek 18. febr.: ANA CHRISTIE. Red C. Petek 19. febr.: Zaprti (generalka). Sobota 20. febr.: Zaprti. (Ob pol 8 zvečer DESETI BRAT v operi.)

Nedelja 21. febr. ob 8 pop.: OBRT GOSPE WARRENOVE. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Zvečer zaprti. (Ob pol 8 DESETI BRAT v operi.)

Opera.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Četrtek 18. febr.: ZVEDAVE ŽENSKÉ. Red F. Petek 19. febr.: VECNI MORNAR. Red A. Sobota 20. febr. ob pol 8 zvečer: DESETI BRAT. Proslava 50-letnice umetniškega delovanja g. Antona Danila. Izven.

Nedelja 21. febr. ob 8 pop.: TRUBADUR. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven. Ob pol 8 zvečer: DESETI BRAT. Proslava 50-letnice umetniškega delovanja g. Antona Danila. Izven.

Sprememba opernega repertoarja. Ker je sporni tenor G. Knitl bolan, se poje v petek dne 19. t. m. mesto napovedane *»Tosca«* opera *»Vezni mornar«* za red A. Opera *»Tosca«* pride v repertoar prihodnji teden.

Mariborsko gledališče

Repertoar:

Četrtek, 18. febr. ob 20: HLAPEC JERNEJ IN NJEGOVA PRAVICA. — C.

Petek, 19. febr.: Zaprti.

Sobota, 20. febr. ob 20: CIGANI. — A (kuponi).

Nedelja, 21. febr. ob 15: ZLAHTNI MEBČAN. — Zlata cena. Zadržaj v sezoni.

Nedelja, 21. febr. ob 20: STAMBUJSKA ROŽA. — (Kuponi.) Goslovanje g. Vekosl. Janka, člana ljubljanske opere.

Ponedeljek, 22. febr.: Zaprti.

Goslovanje g. V. Janka v *»Stambulski rožici«*. V nedeljo, dne 21. februarja bo gostoval v operi *»Stambulska roža«* v vlogi *»Ahmed-Beg«* g. Janko, ki je igral in pel pri nas v lani sezoni to vlogo z jako lepim uspehom. Opozorjamo cenj. občanstvo, da bo g. Janko gostoval v tej vlogi samo enkrat.

Glasba

I. javni koncertni večer gojencev konservatorija se vrši v ponedeljek, 22. t. m. ob 20 zvečer v dvorani Filharmonične družbe. Na sporedu so tri sonate, kompozicije skladateljev Beethovna, Cesar Franška in Dvořaka. Podrobnosti o tem večeru javimo.

Ljudski oder

v Ljubljani

Nedelja 21. febr. ob pol 4 popoldne: ŠTEVILKE GOSPE ROZMARINKE, veseligrs s petjem v petih dejanjih.

Knjige in revije

Vestnik skupščine duhovnikov III. reda sv. Frančiška v lavantinski škofiji, leto III. št. 1, je izšel v Mariboru v Cirilovi tiskarni v novi pomnoženi obliki na 16 straneh. Do sedaj je izhajal samo parkrat na leto na osemih straneh, od sedaj naprej bo izhajal stalno štirikrat na leto. Nova oblika in vsebina ga zelo priporočata. V vseh svojih člankih in noticah diha iskren duh duhovne obnove, ki ji hoče dati globlje temelje: seboj v duhovščini in po njej v slovenskem ljudstvu. V jedrnatih in pestrih člankih reše brazde v duši, g. O. C. razvija Slomškovo versko osebnost, dr. Tomažič razpravlja o metodi duhovnih meditacij, dr. Kovarčič poziva k obnovi v Frančiškovem duhu in dokazuje njegovo sorodnost z duhovnimi borbami naše dobe, dr. Cukala govori o apostolski uniji za duhovnike, urednik Vestnika Jožet Mirt opozarja na temeljno nalogo III. reda, na karitativno delo. V drobni novicih je vse polno zanimivega materiala o naših domačih bratovščinah, kongregacijah in drugih sredstvih duhovne obnove. List je preproten in najlepši plod obnovitvenega gibanja, ki plove zadnja leta v naši Sloveniji.

Naš Dom, list za ljudsko prosveto, l. XVIII, št. 2. Druga številka po svoji vsebini prekaša prvo, list gre naprej. Vsi članki in vsa vsebina to dokazujejo od dr. Koroščevih misli o naši občini, prof. Prijatelja izvajanj o prosvetnem delu, dr. Vebletovo razlago o društvu in pravu pa do kratkih vspodbudnih notic v dekliškem in moškem kotliku, kjer poziva Naš Dom fante, topole naših ravnin in smreke naših planin na delo. Posebno zanimiv je toplot pesniški del, pesmice in kritika na platnicah so prvostane. Če ostane Naš Dom tak, kakoršen je zdaj, mora prodreti v zadnjo slovensko koč, tako lep je.

To in ono

SOLNCE UTRUPLJE.

Zvezdoslovca Kepler in Tycho de Brahe sta govorila o »dihanju« solnca. Francoz Flammarion je izpremembe solnčnega obsega natančneje preiskoval in jih imenoval »utrupanje solnca«. Trdil je, da se obseg solnca periodično krči in zopet širi. Ta pojav da je solnčni življenjski ritem, utrupanje srca. Večina astronomov je te trditve zavračala in do zadnjega časa je svet mislil, da so Flammarionove trditve pravilne.

V rimskem observatoriju pa so ta čas že skoro sto let na tihem študirali ta pojav, prej di Legge in Respighi, od 1900 dalje pa Armellini. Ta sedaj objavlja rezultat dolgoletnega opazovanja, ki potrjuje Flammarionove trditve. Razlika med največjim in najmanjšim obsegom plinaste krogle — solnca je sicer tako majhna, da je s prostim očesom ne moremo opaziti, vendar je pa enkrat premer solnca za četrtno zemeljskega premera manjši kakor drugič.

Solnčni obseg doseže svoj višek nekako vsakih štirinajst let, poldrugo leto potem, ko solnčne pege skoro popolnoma izginejo; dvanaest let se potem solnce zopet krči in eno do dve leti prej, nego doseže obseg najnižjo stopnjo, je tudi solnčnih peg največ. Takrat solnce peša.

15 VOZOV ZLATA.

Moskovski listi prinašajo čudno vest. — Sovjet vasi Aktjubske gubernije je naprosil oblasti za dovoljenje, da podere cerkev, pod katero je baje zakopano 15 vagonov zlata in srebra. Ta zaklad so baje pripeljali trije tuji l. 1871., ko je osvojil general Skobelev Turkestan. Tuji so se bali zasledovanja in so zakopali ponoči zlato v skupno gomilo in ga zasuli s stotinami trupel tujih vojakov. Dva izmed njih sta pozneje bila ubita v obmejnih bitkah, tretji pa je povedal stvar sinu pred smrtjo. Sin ni hotel verjeti, ker je stala takrat pod nekdanjo gomilo že nova cerkev. Kmetje, ki so zdaj zvedeli za skrivnost, nočejo izdati točnega nahajališča zaklada drugače kakor pod sledečimi pogoji: 25 odstotkov zlata naj dobi kirgiška republika kjer stoji cerkev, 50 odstotkov Zveza kmetičkih združenj v Aktjubsku in 25 odstotkov potomci one rodbine ki je ohranila skrivnost. Bog ve, kaj je resnice na tej povesti, nedvomno pa bo podrti omenjena cerkev, in to bo vsekakor velik uspeh boljševikov v Aktjubski guberniji.

VOLK IN KMET.

Huda zima je letos napodila ruske volkove iz gozdov na ceste. V okolici Pskova ob državni meji, so odvzele oblasti kmetom vse puške. To je skoraj stalo življenje nekega Tenšina. Šel je proti domu iz gozda že v mesečni s sekiro za pasom, ko je zagledal, da mu sledi volk. Kmet se je ustavil in si je natlačil pod kožuhom polne nedri krme, ker je blizu stal stog. Če se je približal volk, ki je vedno bolj molaskal z zobmi, je kmet prižgal takoj kos krme. Prišel je že skoro do vasi, ker se volk boji ognja, a tu mu je zmanjkalo vžgalice. Obupani Tenšin se je spustil v beg, volk pa ga je dohitel in ugriznil v nogo. Tenšin je padel, a je prijel sekiro in pričel klatiti po napadajočem volku. Po več ponesrečenih udarcih je volku vendar odsekal uho. Cvilječ ropar je zbežal proti gozdu. Šepajoči in krvaveči Tenšin pa je komaj prikrival domov.

Šolstvo in vzgoja

Avstrijsko šolstvo - evropski škandal.

Mož, ki pomeni v avstrijski javnosti več nego mnogo drugih, grof Resseguier, se je oglasil 25. novembra 1925 v *»Reichspost«* s člankom *»Dunajska šolska reforma — evropski škandal«*. Dunaj je seve merodajen v modi, zato tudi v šolstvu, ker je »ljudem lastno, da vsako novo igraro priporočajo« (Shakespeare). Več ali manj se izvaja povsod, kar sta si na Dunaju izmislila dva socialdemokratska šolnika Glökl in Fadrus. Ako je dunajska šola evropski škandal, se bo kmalu moglo reči isto o vseh naših šolah.

Kaj pa ve grof Resseguier povedati?

Postava predpisuje pravno versko vzgojo! Katoliki so se mogli s to postavo zadovoljiti, dokler so imeli katoliškega vladarja in vlado, ki je imela kaj ugleda in moči (sedanja je samo še strašilo v zelniku, na katero se usedajo ptice in jo onesnažijo). Danes se je vse sprevrglo! Danes se hoče vzgajati nenravno in brezversko. Katoliška šolska organizacija zahteva katoliške šole za katoliške otroke. (Krščansko-socialna stranka pa zahteva, da se ji podvržejo vse druge organizacije, ter izjavlja o šolstvu kratkomalo, da se ne da nič doseči.) Naši politični zastopniki, ki pa še vedno niso zmožni predložiti dotični postavi predlog. Tako ogorčeno piše predsednik katoliške šolske organizacije. *»Reichspost«* stvar objavlja — a stranka molči! Razmere po deželah so boljše, zato pa so na Dunaju tem slabše. Škandalozne dunajske razmere nas siloma ženejo proti odločitvi in stavijo skrb za šolo na čelo vsem drugim skrbem avstrijskih katolikov. Dunajske šole so postale strankarska naprava, ki vzgaja otroke v sovražstvu in v boju vseh zoper vse. Podpredsednik dunajskega šolskega sveta (Glökl) je mož, ki nima nobene primerne izobrazbe, da bi vodil in pospeševal šolstvo, nikdar in nikjer se še ni znanstveno ali vzgojslovno odlikoval, a se ga kot demagoga boje v naučnem ministrstvu kakor medveda (tako piše Resseguier in *»Reichspost«* to prinaša, kršč. soc. stranka pa molči). Le-ta podpredsednik nastopa brez ozira na katerikoli predpis, brez ozira na katerikoli paragraf, in v tem boju nenravne brezverske šole zoper ministrovo pravno-versko bi imel vse na svoji strani, ko bi stvar ne bila tako krvavo resna!

Resseguier navaja potem svoje podatke: Veliko število socialdemokratskih ali vsaj omahljivih učiteljev je dobilo o pričetku šolskega leta milijonske darove z utemeljitvijo, da so se posebno trudili izvajati Glöklovo šolsko reformo. Zapisnik odlikovanih pa je strankina tajnost. Kulturen škandal je, ako hoče stranka z denarjem uveljavljati svoje strankarske načrte. Tako nizko ni učiteljske časti še nihče cenil!

2. Med učnimi in šolskimi knjigami se nahajajo tako umazani spisi, da šolski knjigi niso več podobni. Knjiga *»Wiener Schicksale«* (Weyrich) n. pr. pripoveduje, da so se dunajski dominikanci veselili muk obsojenih čarovnic. Povest *»Rajski vrt«* je umazan erotična in mnogo mest in podob je takih, da bi se knjiga bolje prodajala na kolodvorih, ne pa v šolah kot otroško berilo.

3. Na Dunaju je začel izhajati časopis *»Gottlose Jugend«* (Brezbožna mladež), ki se razdeljuje med šolarje. Skoro vsi otroci, ki so organizirani v *»Kniderfreunde«*, nosijo znamenje svobodomiselnice, pozdravljajo *»Freundschaft«* in pojo blasfemične pesmi. Tuje brezversstvo se je zaneslo med naše uboge ogoljufane avstrijskega ljudstvo pod krščansko-socialnim naučnim ministrom!

4. Glökllov načrt reforme srednjih šol se je odklonil od vsega znanstvenega sveta in nazadnje še od šolnikov v Erlangu. A Glökl eksperimentira naprej in dela iz svojih meščanskih šol splošne srednje šole. Diletantizem eksperimentira tu s trmo ignoranta in se ne zaveda, da se smeši pred strokovnjaki. Zato se sprejemajo v dunajskih tovarnah mladi delavci le po izkušnji, pri kateri se hoče delodajavec prepričati, zna li mladi človek pisati in računati ali ne?

5. Surovost otrok po postopanju zdravnikov in zdravnic, telovadnih učiteljev in učiteljic grozno napreduje. Tudi vsak pošten socialni demokrat mora biti ogorčen, ako se otroci v šoli spolno tako poučujejo, da zagorelih lic beže iz šole! Svinjarija je, ako glavni učitelj razredu ukaže, naj se vsi slečejo, svinjarija je, ako pri igrar *»Kinderfreunde«* 12 leten fant nag leta med dekleti. Hudobija je, ako na dekliški šoli preiskuje dekleta zdravnik, fante pa zdravnica! Kultura Kafrov je, ako se gospa dr. Streicher po telovadbi z vsemi dekleti popolnoma sleče, da se okopije v tuš-kopeli. Škandalozno je, če gospa dr. Friedmann pri vstopu v razred pozdravlja samo *»Freundschaft«*! Ta doktorica je preiskovala fante za kilo, in ko je neka mati ugovarjala, jo je nahrnila: *»Že zopet taka bornirana ženska!«* Radi teh slučajev so se ljudje pritoževali. Dunajske šole in njihov tuji voditelj so postali evropski škandal!

Ko ti mladi junaki pridejo v srednje šole, ne vedo z njimi profesorji ne kaj ne kam? *»Reichspost«* objavlja dne 26. jan. 1926. poročila srednjih šol: Profesor nemščine piše: *»Učenci so tako raztreseni, da je duševna koncentracija ali zasledovanje gotove misli nemo-*

goča. Nad vse pomanjkljivo je poznanje elementarne učne stvarine, ki jo mora učenec prnesti s seboj in se mora na srednji šoli znova začeti s poukom. Od 42 dijakov ni večji del zmožen prepisati štirih vrst brez napake a deske! Pišejo pa izredno počasi. Najpreprostejših slučajev pravopisa ne znajo razločevati in ne zapomnijo si ničesar! Profesor matematike pa pravi, da »učenci dane naloge ne morejo in ne znajo pravilno ponoviti, ker jim je spomin zaostal (ob der Verkümmerng des Gedächtnisses). Šteti ne znajo prav nič, zato pa so med poukom vedejo popolnoma prosto (in völliger Ungebundenheit). Zunanega reda, brez katerega ni mogoč noben pouk, ne poznajo nobenega. Šolnik si lahko misli, kakšen je pouk v takih razredih! Glökl pa naprej drzno poroča o sijajnih uspehih svojih srednjih šol in bati se je, da bodo ti duhoviti dijaki pozneje z svojimi sijajnimi spricvali izpodirali druge, ki so pošteno delali.« Profesorji opozarjajo, kako bo vse to pogubno za poznejšo stanovsko življenje mladih ljudi, če srednje šole tega ne zatrejo.

Socialna demokracija pa na te očitke odgovarja samo, da je pač treba preurediti — ne njihove ljudske — marveč nesocialistične srednje šole.

S takim šolstvom padamo poldrugo tisočletje nazaj v razmere, ki jih opisuje sv. Avguštin: *Apud Carthaginem foeda est et intemperans licentia scholasticorum. Irrumpunt inpunder et prope furiosa fronte perturbant ordinem.* (Conf. 5. 8.) Avguštin je pred temi šolarji zbežal iz Kartagine. To lahko stori tudi posamezni profesor, država pa ne more bežati pred svojo mladino, ampak jo mora ukrotiti. Gorje nesrečnemu ljudstvu, ki se da voditi od takih ljudi, gorje pa tudi tistim, ki so bili postavljeni, da napravijo red, pa pravijo: *»Lev je zunaj, ki bi me lahko zadavil.«* (Sap. 26. 13.) *»Pax«* — lepa beseda na grobih mučnikov bo grd očitke ljudem, ki so miru na ljubo pozabili storiti svojo dolžnost. mg.

Ženski svet

ZENSKÉ V DRUŠTVU NARODOV.

V raznih komisijah Društva narodov deluje že precejšnje število žensk. V najnovejši oddelek za otroško in mladinsko varstvo so poklicali tri ženske: Charlotte Whitton iz Kanade, ki je članica kanadske vlade, Julijo Lathrop iz Združenih držav in Heleno Burnieo, belgijsko socialistinjo; vse tri so si že pridobile velikih zaslug na polju otroškega in mladinskega varstva. — Ga. Ema Freundlich, Dunajčanka, predsednica mednarodne združne zveze, je članica komisije za svetovno-gospodarsko konferenco.

GOSPODINJSKE ZBORNICE.

Avstrijsko žensko društvo zahteva, da se ustanove gospodinjske zbornice. Zbornice so zamišljene kot javne ustanove, ki naj branijo koristi gospodinjstva v narodnogospodarskem in pravnem življenju. Ustanove naj se preizkuševale za tehnične pridobitve, v kolikor bi mogle služiti gospodinjstvu, in skrbijo naj se za njihovo razširjenje. Poseben oddelek gospodinjskih zbornic naj se peča z gospodinjsko vzgojo, drug oddelek s preiskovanjem živil, posebne posvetovalnice naj gredo gospodinjam na roko z nasveti itd.

ZA IZENAČENJE PRAVIC OBEH SPOLOV V AVSTRIJSKEM DRŽAVLJANSKEM ZAKONIKU.

Poslanki Adelheid Popp in Gabriele Proft sta vložili v avstrijskem parlamentu predlog za preosnov avstrijskega splošnega državljanstva zakonika v tem smislu, da se izenačijo pravice in dolžnosti obeh zakoncev — moža in žene. Zakonski načrt določa, da sta mož in žena enako obovezna, da vsak po svojih močeh prispevata za gospodinjstvo, oba sta tudi dolžna, da toliko časa skrbita za prehrano in vzgojo otrok, dokler se sami ne morejo preživljati. Beseda »oče« v zakonskem pravu naj se zamenja z besedo »starš« ali »oba zakonca«. V slučaju smrti obeh roditeljev morata stari oče in stara mati po njunem premoženjskem položaju prispevati za vzdrževanje otrok.

10. MEDNARODNI KONGRES ZA ŽENSKO VOLIVNO PRAVICO.

Deseti mednarodni kongres za žensko volivno pravico se bo vršil od 30. maja do 6. junija t. l. v Parizu. Glavne točke dnevnega reda bodo sledeče: Enaka morala in boj proti trgovini z dekleti; enaki delovni pogoji za moške in ženske; varstvo družine; državljanska pripadnost zakonskih žena; položaj nezakonske matere in njenega otroka; ženske v diplomatični službi; ženska policija; delovne metode ženskih volivcev; delovne metode v deželah brez ženske volivne pravice; ženske v Zvezi narodov itd. Govorile bodo zastopnice vseh narodov; na posebnih prireditvah bo kongres razveljatil stališče proti Napoleonovemu kodeksu; osvetlile se bodo zasluge mož za žensko volivno pravico in delo žena vseh narodov za svetovni mir.

ZENSKÉ V VISOKOŠOLSKI SLUŽBI V FRANCJI.

Do nedavna je bila v Franciji med vseučiliškimi profesorji ga. Curie edina zastopnica ženskega spola; v zadnjem času pa sta bili imenovani za vseučiliški profesorici ga. Demassieux (kemija) in ga. Labande-Janroy (italijanski jezik).

Vera in kultura.

K poročilu o „Križu na gori“.

Razen manjših hib, ki jih lahko vsak sam popravi, se je vrnila v poročilo grda napaka, ki tudi večine ne bo motila, a naj jo vendar popravim. V odstavku o »štirih vrstah ljudi, ki pridejo v nebesa«, se mora Gospodov izrek glasiti: »pridobite si prijateljev s krivičnim mamonom« (tiskano je: s krivičnim namenom).

Naj o tej priliki dodam še opomnjo. Koga bi morda še motil sv. Bernarda izrek v »Križu na gori«: »Boga moramo ljubiti brez ozira na plačilo.« Sv. Bonaventura, tudi velik mistik, je te besede umeval popolnoma v soglasju s tem, kar je rečeno v poročilu. Ko pravi sv. Bernard — tako piše sv. Bonaventura (In III. Sent. dist. 27, a. 2, q. 2), da moramo Bogu služiti brez ozira na plačilo, misli na ljubezen prijateljstva (amor amicitiae). Ako namreč, kakor je dejal že Aristoteles, prijatelj prijatelja ljubi brez ozira na plačilo, mnogo bolj tako ljubi človek Boga. Ta ljubezen pa ne izključuje one druge ljubezni (amor concupiscentiae), ki si želi osvojiti tisto najvišje plačilo, ki je teženju zadnji cilj. Ta ljubezen oni ljubezni v ljubeči duši ne nasprotuje. A. U.

Francoski katoliški študentje za laični apostolat.

Pred kratkim so imeli katoliški študentje državnih in privatnih visokih šol iz Parisa in okolice veliko zborovanje, na katerem so razpravljali o laičnem apostolatu. Veliko dvorano kolegija sv. Ludvika je napolnilo več sto akademikov raznih univerz. Predsednik skupščine Fernand Laudet je kmalu brzdal velikega navdušenja in živahnosti prekipelajoča srca mladih kongresistov. Predsednik organizatoričnega odseka je pozdravil navzoče in pojasnil namen sestanka. Na zborovanju sta bili predloženi 2 poročili. Prvo je obravnavalo položaj, ki naj ga zavzemajo lajki pri katoliških akcijah na dolžnost laičnega apostolata, katerega nujna potreba se je na tem sestanku jasno pokazala. Drugo poročilo je govorilo zlasti o sredstvih za tako uspešno akcijo.

Nato se je razvila zelo živahna debata, ki jasno kaže, kako živo je hrepenenje mladih duš po dobrem in po moralnem odrešenju ljudstva. Ti mladi in goreči akademiki so se postavili na razpolago voditeljem katoliškega gibanja za katerokoli službo. Izrekli so se, da so pripravljeni, iti v bolnice k bolnikom, med delavske sile ali kamorkoli oznanjvat Kristusa, ki se zdi, da je svet nanj pozabil.

Nek govornik je priporočal študentom, naj z vsemi silami delajo za duhovno, moralno in kulturno obnovo v javnem življenju, da se bo človeška družba prenovila in vrnila h Kristusu. Zborovanje je zaključil opat Courbe, ki se je zahvalil in častil zborovalcem, vzpodbujajoč jih k vnetemu delu na polju laičnega apostolata za moralno obnovo družbe in za triumf socialnega kraljestva Kristusa — Kralja.

Naloga duhovnikov v italijanski kat. akciji.

V Rimu se je te dni vršil socialni teden rimske federacije »Società della Gioventù Cattolica Italiana«, mladinske kat. organizacije. Na predhodnih konferencah so razpravljali tudi o delokrogu duhovščine v okviru kat. akcije sploh in še posebej mladinskih organizacij. Eden izmed govornikov je podal sledeče smernice:

1. Duhovnik, kot cerkveni asistent ima v akciji čisto posebno stališče, da more tako vršiti nepristransko in uspešno težke naloge, ki jih stavi nanj tako družabno življenje v akciji kot skrb za individualno vzgojo mladencev, posebno onih, kateri niso več pod varstvom družinskega nadzorstva. Ne sme zatorej prevzeti duhovnik katerega mandata za vnanje vodstvo, marveč mora biti le nekako kritje za predsedništvo, da po potrebi vsak hip popri-me, kjer utegne biti potrebno brez ozira na črte in tude.

1. Njegova glavna naloga mora biti v vsaki v zgojja v organizaciji, katera kaže še mnogo nedostatkov, kar je treba za vsako ceno popraviti.

3. Vendar pa tudi socialne vzgoje, ki ni direktno v njegovi oskrbi, nikakor ne sme zamejati in to zlasti ne sedaj v teh težavnih razmerah, pri čemer naj se drži kot zanesljive poti smernic, ki jih dajo papeška navodila.

Po končanem poročilu se je vnela živahna debata, ki je izzvenela približno v tehle mislih: Kaj je naloga duhovnikov? Rešitev duši! In zato jih je Kristus imenoval sol zemlje in luč sveta.

Kaj je namen mladinskih organizacij? Tudi rešitev duši! Zato mora duhovnik, ki mu je ta služba posebej poverjena, vso svojo delavnost usmeriti v dušno korist mladine. S tem, da jo bo čednostno vzgojil pred vsem za pravo ljubezen do bližnjega, s tem bo uspešno deloval tudi na človeško družbo sploh, ker ji bo predstavil obilico dobrih zgledov. Zato pa organizacije ne sme prepuščati sebi, marveč mora neumorno zahajati k vsem prireditvam; saj s tem vrši važen del svoje pastirske službe. Zgodovina prvih stoletij nas uči, da so se tudi apostoli pri svojem delu zelo posluževali laičnih sodelavcev.

50 letnica „Görresgesellschaft“.

Ob enem s 150 letnico Görresovo je 25. januarja praznovala svoj jubilej tudi »družba Görres«. Ustanovljena je bila ta družba kot zveza znanstvenikov 25. januarja l. 1876, v dobi, ko je divjal v Nemčiji težak kulturni boj. Za namen si je stavila »zbuditi in pospeševati v vseh smereh znanost med katoliškimi Nemci«. Dasiiravno so na splošno pričakovali, da družba v teh razmerah ne bo uspela, se je neverjetno lepo in hitro razvijala. Sicer ni ta družba ravno najstarejša med znanstvenimi skupinami v Porrenju, je do danes vendar prekosila vse druge in sega njen ugled daleč preko nemških meja. Njihovemu »Historisches Jahrbuch« iz l. 1880 je sledil čez 8 let »Philosophisches Jahrbuch«. Poleg tega je družba izdajala še razne druge publikacije, s čimer si je pridobila velik ugled tudi v nasprotnih vrstah. Njihov »Staatalexikon« v petih zvezkih se sedaj tiska že v peti izdaji.

V družbi so včlanjeni le katoliški lajki, ki so si postavili princip, da mora vsa znanost temeljiti na razodeti resnici. Sestavljajo jo razni odseki: filozofski, za vsak vek en zgodovinski, juridični, politični, umetniški, literarni. Hist. ričnemu inštitutu, ki ga je družba ustanovila v Rimu, so pridružil še vzhodni inštitut, ki izdaja »Oriens christianus« in inštitut za proučevanje Španije.

V septembru bo imela družba svoje letno zborovanje v Koblenzu, rajnem mestu Görresovem in tudi v ustanovnem mestu družbe. To bo obenem jubilejno zborovanje.

Protikrščansko gibanje na Kitajskem.

Na Kitajskem se že dlje časa v zvezi z gibanjem proti tujcem in tujemu političnemu ter gospodarskemu vplivu javlja tudi gibanje zoper krščanstvo, misijone in duhovnike, naj pripadajo katoliški ali protestantski veroizpovedi. Protikrščansko agitacijo podpira boljševiška Rusija, ki se poslužuje pri tem kitajskih študentov. Vse to gibanje vodi generalna študentska zveza, ki se s svojimi surovostmi že zelo proslavila. V Čank-Cou so iz anglo-kitajskega kolegija pred kratkim nasilno izgnali angleški prezbiterijanski misijon in prizadejali poslopju velikansko škodo.

Glavni namen tega gibanja je izriniti iz kitajske duše vsako sled krščanskih idej in se otresti prav vsakega krščanskega upliva. V spisu, katerega so razdali o priliki božičnega praznika na stotisoče, so razupili krščanstvo kot masko svetovnega imperijalizma, da ni znanstven, da usunjuje šibkega, da meša negodne možgane mladih študentov, da podpira razbojnike in roparje, da si nasilno osvaja kitajsko zemljo in da ovira svoboden zakon. »Do dna je treba izbrisati iz kitajskih tal vsak krščanski upliv.« Vidi se takoj, da se poslužujejo kitajski študenti proti krščanstvu boljševiške ideologije.

Ob Novem letu pa so starišem in vzgojiteljem poslali smernice za l. 1926. Najprej je treba odvrniti vso mladino od krščanske šole in krščene izključiti iz vseh javnih služb. — Krščanske diplome in spričevala se ne priznajo, država pa naj vzame vso šolo v svoj monopol.

Bati se je, da se bo to tudi vresničilo, kakor hitro bo zginit vsak upliv tujih sil. Saj so časopisi že poročali pred par dnevi, da je naučni minister v Pekingju pristal na zahtevo študentov, ki so pridri nadenj v velikem številu kot zastopniki mnogih organizacij, da se prekine verski pouk v teku treh dni in da se zapro misijonske šole. (Zgodilo se je to 5. februarja. La Croix.)

Za Božič so že vnaprej napovedali študentje, kaj bodo vse počeli in da ne bodo pustili izvršiti nobenega obreda. Kjer so imeli prvo besedo študentje, je še šlo, toda po nekaterih mestih je pa nastopila policija; znano

je, da so Kitajci pogumni bolj v besedi kot v dejanju in proti oboroženi sili res niso storili tudi študentje ničesar. Ustrašili so se že plakatov, s katerimi je oblast razglasila, da bo zadušila vsako nasilje z orožjem. V Šangaju ni bila tako ovirana niti najmanjša liturgična kretanja in služba božja ni bila še nikoli bolj številno obiskana.

Vse, kar so študentje napravili, je bilo to, da so imeli par govorov in delili svoje spise. Nabili so tudi nekaj plakatov, a so jih ljudje kmalu raztrgali. V Honanu je prišlo pa tudi do krvavih spopadov. V Kantonu je kazalo, da bo položaj precej težak, toda priplula je francoska ladja z admiralom Bazirom, ki je tamkajšnji vrhovni francoski vojaški poveljnik, in to je tako uplivalo, da je policija takoj odredila stražo, ki je zavarovala stolnico in v mestu je vladal popolni red.

Po svetu

+ Kardinal Beulloch y Vivó †. V Madridu je umrl dne 14. t. m. kardinal Giovanni Beulloch y Vivó, nadškof v Burgosu. Rojen je bil leta 1864. v Valenzii; kardinal je postal pod Benediktom XV. leta 1921.

+ Kardinal Edmund Dalbor †. Minolo soboto je v Poznanju umrl kardinal Edmund Dalbor, gnezensko-poznanjski nadškof. Pokojni kardinal je bil rojen leta 1869. v Ostrowu na Poznanjskem; za kardinala ga je imenoval Benedikt XV. leta 1915. Bil je mož velikih čednosti, predvsem pa sta ga odlikovali skromnost in ljubezen do bližnjega.

+ Visoka šola za slepce. Slepici so na splošno zelo vedoželjni, a kdo skrbi za njihovo duševno hrano? Ljudje z zdravimi očmi se ne menijo dosti zanje. — Prvo avstrijsko društvo slepcev je sedaj uredilo na Dunaju v Himmelportgasse šolo za odrasle slepce, v kateri bodo vsi dunajski slepici, ki se za to zanimajo, našli po angleškem vzorcu pouk in nadaljnjo izobrazbo v različnih panogah znanja, pa tudi družabnost in razvedrilo v krogu slepih tovarišev in tovarišic. Upajo, da se bo iz teh začetkov razvila prava visoka šola za slepce. Mislijo tudi na ustanovitev kluba slepih.

+ Šah in boljševizem. Znano je, da se v sovjetski Rusiji ne sme vršiti noben poklic brez državnega dovoljenja; brezpomembno je, ali je potem tisto delo umetniškega ali znanstvenega značaja. Izpeljava tega boljševiškega državnega načela je šla še tako daleč, da je postavljeno celo poklicno igranje šaha pod državno kontrolo. Na ta način so bili vsi šahovski mojstri, v kolikor so pristojni v sovjetsko republiko, proglašeni za državne uradnike. S tem pa so tudi podrejeni pansovjetski šahovski sekciji, ki se je kot oddelek ministrstva za ljudsko izobrazbo ustanovila v Moskvi. Ta sekcija ima tudi pravico določati, ako sme kak ruski šahovski mojster sodelovati na kateremkoli inozemskem šahovskem turnirju. Ravno sedaj je bil podan primer uporabe te pravice po imenovanju šahovski sekciji. Ruski in obenem svetovni šahovski mojster Bogoljubov ne sme sodelovati na bodočem mednarodnem šahovskem turnirju v Semmeringu, ker mu je prepovedala to pansovjetska šahovska sekcija v Moskvi. Razlog za to prepoved leži v tem, ker stoji omenjeni turnir pod pokroviteljstvom avstrijskega naučnega ministrstva. Pri tem pa sovjetska vlada niti ne misli povrniti ruskemu veleposlanstvu materijelno škodo, ki mu je povzročena radi trde in stroge prepovedi.

+ Najboljše plačana ženska na svetu. Da je to Američanka, ni treba posebej poudarjati. Ime ji je Doris Reid, a po poklicu je risarica modnih modelov. Nastavljena je v nekem modnem ateljeju proti mesečni plači 100.000 dolarjev.

+ Grozovit umor na Dunaju. Pred dunajsko poroto stoji 58 letni Karl Hübscher, ki se zagovarja v sled podlega umora svoje žene. Neke noči je ženo ubil z lopato, pa jo pustil ležati v postelji in je še 14 dni mirno spal poleg mrtvega trupla. Zagovarja se, da ga je žena v kritični noči zasmejovala in da ji je v

skrajnem razburjenju zadal smrtni udarec z lopato. Ker sodni senat sumi, da so vzrok tega strašnega čina tudi perversna nagnenja, je razprava tajna.

Upropaščanje Slovenije.

(Govor poslanca dr. A. Gosarja v nar. skupščini 4. februarja 1926.)

(Konec.)

Trdote dohodninskega davka.

Prihajajo pa pri vsem tem v poštev še druge stvari, ki jih je prvotni zakon predvideval in ki veljajo formalno še danes. V § 173. zakona o osebnih dohodninih je bilo določeno, da se pri osebah, ki nimajo več kot 4000 z. l. kron dohodkov — in to so bili že precej lepi dohodki, ki odgovarjajo našim 48.000—50.000 Din — da se torej pri teh osebah, če imajo več kot dvoje otrok, odračuna za vsakega otroka ena dvajsetina dohodkov. Na ta način se je človeku s 7 otroci in do 4000 kronami dohodkov odtegnila ravno ena četrtina njegovih dohodkov, tako da je plačal dohodnino samo od 3000 kron. Če je imel človek z 7 otrok samo 2000 kron, kar se bili razmeroma tudi še lepi dohodki — to odgovarja našim 2000 Din na mesec — pa je bil tega davka sploh popolnoma prost. Sedaj pa pojdite v Slovenijo in poiščite človeka, ki ima 7 otrok in 2000 Din dohodkov na mesec, pa da ne bi plačeval osebne dohodnine. Vsa ta določba o olajšavah, ki jo je zakon predvideval, je danes popolnoma iluzorična, kajti 8000, oziroma 2000 Din, kolikor znaša danes meja, da se § 173 še vpoštevata, mora imeti danes vsak človek, in to ne na leto ampak na mesec, če hoče živeti. Gospodje, tu notri, da se ta meja ni povišala vsaj na 20.000 do 30.000 Din, tiši zopet eden glavnih vzrokov, zaradi katerega se borimo proti trdotam sedanje osebne dohodnine. Kajti olajšave zakona o osebnih dohodninih so faktično danes brez veljave in zato povzroča ta davek ravno največjim siromakom, ljudem, ki ne morejo preživljati svoje družine niti za silo, največje krivice. (Fr. Smodej: To pomeni davek ne otrokel)

V naslednjem paragrafu 174. zakona o osebnih dohodninih je določeno, da se pri osebah, ki imajo do 10.000 z. l. kron dohodkov, upoštevajo različne nesreče ali bolezni v hiši, ali dejstvo, da otroci študirajo v drugem kraju itd., kakor n. pr. v slučaju, če ima oče posestvo na deželi, otroci pa se šolajo v mestu. V tem slučaju se je to upoštevalo in se je davek znižal za 8 stopnje. (Ivan Vesenjak: Danes je pa to ne olajševalna ampak obteževalna okolnost!) Meja do katere se take okolnosti vpoštevajo, se je enkrat povišala in sicer še v Avstriji na 18.000 kron. Ko pa se je eksistenčni minimum zvišal in so se uzakoniili še različni pribitki na osebno dohodnino, je ta določba ostala kljub vsemu neizpremenjena, tako da danes ni nikogar, ki bi mogel biti v slučaju kakne nesreče deležen kakke olajšave. Nasprotno, dogaja se, kakor je omenil kolega Vesenjak, da se študiranje otrok v mestu smatra kot obteževalna okolnost, češ če kdo lahko vzdržuje otroke v mestnih šolah, je to le znamenje, da ima še visoke dohodke.

Gospodje, tu se vidi, da so bile olajšave, ki jih je zakon za osebno dohodnino prvotno nudil, zmerne in previdno odmerjene in niso puščale nobenih vrst korupcije. Pač pa so samo dopuščale možnost, da se resnične potrebe, resnične težave posameznih davčnih obvezancev primerljivo upoštevajo. Vsega tega sedaj ni in v tem tiči glavni vzrok, da se tako pritožujemo proti strogosti tega davka. Že v začetku svojega govora sem povedal in poudarjam to še enkrat, da je naša dežela tako zvanega malega človeka, dežela siromanih ljudi. Zato je večina naših ljudi najtežje prizadeta našim davkom, ki jih prvotno zakon določal pri njih, kljub smešni nizkemu eksistenčnemu minimumu niti najmanj ne upoštevajo in ne upoštevajo. Tu notri je jedro vsega zla.

Druhih podrobnosti, ki se tičejo dohodnine same, ne bom omenjal. Kot kuriozum naj kratko pripomnim samo to, da se dohodninska lestvica, ki je bila prvotno čisto naravno izračunana v kronah, bere še danes v kronah. Če ima danes nekdo plačati dohodnino od 50.000 Din, se faktično davek ne odmeri od tega zneska, marveč od 200.000 K. Razlika pri progresivnem naraščanju tega davka je prav znatna. Tako torej imamo vrh vsega še to posebnost, da se človeku dohodninski davek odmerja v kronah, čeprav danes živimo sicer v dinarjih in še teh nimamo nikdar dovolj. (Dr. Hodčar: Če bi trgovec ali kdo drugi sestavljal danes svoje račune v kronah, bi ga zaprl.)

Glavni razlogi, da se borimo danes proti osebnim dohodnini so torej kratko tile: Eksistenčni minimum je štirikrat prenizek. Davčna lestvica se ni prilagodila eksistenčnemu minimumu, pri čemer bi se davčne stopnje znatno znižale. 3. Lestvica se še vedno bere v kronah, kar že itak previseke davčne procente še zvišuje in 4. da so — kar je zelo važno — vse davčne olajšave, ki jih je zakon o dohodnini prvotno predvideval in ki so se še med vojno upoštevale, danes popolnoma iluzorične in jih ni nihče več deležen.

»Slovenija je bogata.«

Če potem kdo prihaja pa trdi — tudi to je bilo danes zjutraj že omenjeno — da je Slovenija bogata in da lahko plača, potem bi imel tudi na to nekaj odgovoriti. Rekel sem že, da ravno narobe, Slovenija ni bogata, marveč je dežela malega človeka, dežela povprečno siromanih ljudi. Radoveden sem v čem vidijo nekateri, ki prihajajo od tu v Slovenijo, naše bogastvo. (Dr. Jakob Hodčar: V snažnost!) Zdi se mi, da ti gospodje smatrajo Slovenijo za bogato radi tega, ker ne vidijo v Sloveniji ljudi, ki bi hodili okrog napol nagi ali ki bi od njih vsele samo cunje. Zdi se mi, da nas smatrajo za bogate, ker vidijo, da so naše hiše lepo pobeljene in dobro vzdrževane, ker vidijo po hišah preprosto pa čedno opravo, česar morda drugod ne najdemo. Zdi se mi, da smo jim bogati, ker so naša pota kljub vsej mizeriji, ki vlada v tem kraju tudi že pri nas, kolikor lahko vzdrževana v redu itd. itd. Toda, gospodje, če kdo resno misli, da je vse to znak bogastva, se silno moti!

Gospodje, če smatra kdo te pojave kot znak bogastva, potem bi moral n. pr. tudi takole sklepati: Našega tudi najrevnejšega kmeta skoro ne vidite, da bi vlačil okrog polomljen voz. Če se mu zlomi n. pr. ročica, jo nadomesti z novo. Če se mu pokvari kaj drugega, popravi, in tako ima naš kmet svoja vozila v redu in dobro ohranjena. Po zgornji logiki bi torej morali sklepati, da je naš kmetič bogataš, naš minister, minister naše kraljevske vlade, ki se vozi v napol novem, pa še napol polomljenem avtomobilu, pa siromak. (Vesolost.) To je istina. Pri nas ne vidite polomljenih voz, tukaj pred samo skupščino lahko vsak čas naletite na kak polomljen ministrski avtomobil. Toda iz tega, če pri nas vlada red in snaga, če je pri nas to in ono lepo popravljeno, ne morete sklepati na bogastvo, ampak na kulturno našega naroda. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje na levo.) Ali pa morda kdo misli, da se moramo po-

Komunistična demonstracija v Berlinu.

Pogajanje za odpravnico bimšim nemškim knezom so dala povod za komunistično demonstracijo v Berlinu, med katero so precej značilno propagirali razlastitev posestev vladarskih rodbin. Med drugim so priporočali nači n, kako je Rusija postopala napram svojim knezom.

Gospodarstvo

vrniti nazaj v čase, ko je bilo tudi pri nas tako kakor ponekod drugod, potem moram imenovati to zbiranje, ki ga z vso odločnostjo odklanjam. (Potovno živahno pritrdjevanje in ploskanje na levo.)

Pa če bi bilo tudi res, da je Slovenija bogata, ne sledi iz tega, da bi jo morali gospodarstvo zadaviti. Nasprotno, potem bi bilo ravno v interesu fiskusa, da to bogastvo primerno ščiti in varuje. Dedič, ki je dobil lepo posestvo po svojem očetu, v hlevu dobre molzne krave in lepo rejeno konje, bo to posestvo, če je pameten, ohranil v dobrem stanju ter ne bo pustil krav in konj shujšati. Če ne bo storil tega iz ljubezni do živine in posestva, pa bo ravnal tako iz praktičnih razlogov, ker ve, da so to viri dohodkov, ki koristijo njegovemu gospodarstvu in ker ve, da si mora te dohodke ohraniti, ako hoče svoje gospodarstvo vzdržati v redu. Če bi bilo res, da je Slovenija bogata, dežela in da plača lahko nekaj več kakor druge pokrajine naše države, potem tudi iz tega še ne bi sledilo, da se more pri nas narodno gospodarstvo uničiti. Zakaj posledice takega uničevanja bodo jako težke ne samo za prizadete osebe, temveč tudi za finančni fiskus sam. (Klici: Tako je.)

Drakonska davčna praksa v Sloveniji.

Ker moram svoj govor skrajšati, hočem le še na kratko omeniti tudi našo davčno prakso. V tej namreč tiči drugi vzrok, da se tako pritožujemo proti dohodnini. Naš finančni delegat se žilavo brani, če hoče kdo naprtili njemu krivdo za posledice, ker se pri nas davčni vijak tako navija. Vendar pa tudi sam priznava, da je osebna dohodnina svojevrsten davek, ki zahteva tako od davčnega aparata kakor tudi od davčnih obvezancev veliko intelektualnih in moralnih sposobnosti. Sam citira v svoji brošuri »Zakaj se ljudje upirajo dohodnini?« nemškega profesorja Wieserja in imenuje osebno dohodnino mestni davek, to se pravi davek, ki se lahko izpelje v mestu, na deželi je pa to težavno. Naš delegat priznava končno sam, da pri kmetijskih ljudeh mnogokrat ne preostane drugega, nego da odleži glede dohodkov cenitve okoli. To se pravi, da je cenitev odvisna v glavnem od davčnih uradnikov. Če je to istina, potem sklicevanje naših davčnih oblasti, češ da jim zakon tako ukazuje, ni povsem upravičeno, ker krivda ne leži vedno v davčnem zakonu, ampak mnogokrat tudi na tistih, ki pretirano ocenjujejo naše blagostanje. (Ivan Vesenjak: Še bolj neopravičeno so pa tajne okrožnice.)

Danes zjutraj smo slišali, koliko plačamo davka pri nas in koliko v drugih pokrajinah. Jaz sem ta davek izračunal v procentih. Srbija je plačala 120% tega, kar je določal proračun. Hrvatska 130% proračunene vsote, Bosna in Hercegovina 140, Vojvodina in Dalmacija pa 183%. To je največ. Za tem šle pa pride Slovenija s 204%. (Klici na levo: Cujmo, čujmo!) Rad bi vedel, zakaj je treba, da so pri nas davki več ko dvakrat večji, kot so proračunani. Gospod finančni delegat se izgovarja, da ni mogel vnaprej natančno določiti, koliko bodo znašali dejanska plačani davki. Ne trdim, da se morajo dejanska vplačila popolnoma zlagati s tem, kar je predpisano. Mislim pa, da ni prav nobenega razloga, da bi morala biti ravno pri nas največja razlika. (Klici na levo: Tako je!)

Na kratko bi omenil še tole: Imamo slučaje, jaz jih bom navedel samo par, ki jasno kažejo, kako preobremenjeni so naši davkoplačevalci. Tako n. pr. poznani malega trgovca, ki ima na mesec prometa za 40.000 Din. Pred vojno je ta trgovec plačal 4 zlate krone, danes pa mora plačati 20.000 Din. Ne vem, zakaj je tega treba. Nek znan podjetnik — nimam prav nobenega razloga, da mu ne bi verjel — mi je pravil, da so mu naložili čez 800.000 Din dohodnine, ki so mu jo potem znižali na 295.000 Din. Ker tega ni mogel plačati, so mu hoteli prodati na dražbi hišo, navsezadnje pa so se zadovoljili z 20.000 Din. (Franc Kremžar: To je naveden rop.)

Ne bom šilil, da bi navedel še vse druge zglede, ki jih imam pripravljene, ker nimam za to dovolj časa. Vendar si pa upam na splošno trditi, da je tudi naša davčna uprava v veliki meri skrivna naših obupnih gospodarskih razmer.

Ker žalibog ne morem svojih izjavanih končati tako, da bi povedal vse, kar sem mislil, ugotavljam na kratko samo tole dvoje: Prvič Slovenija je preobremenjena in te preobremenitve nismo prinesli s seboj, marveč smo ta bremena dobili po tukajšnjih reformah davčne zakonodaje. Drugo, kar imam posebno ugotoviti, je to, da leži krivda na pretiravanju našega davčnega vijaka v veliki meri tudi na naših davčnih organih, na naši davčni upravi. Zaradi tega posebno polagam gospodu ministru na srce, da si to vprašanje tudi s te strani nekoliko natančneje ogleda in da primeroma navedila davčnim oblastem v Sloveniji. (Žilavno pritrdjevanje in ploskanje na levo.)

Zborovanje Centrale industrijskih korporacij v Belgradu. Dne 16. t. m. se je začelo v Belgradu zborovanje Centrale industrijskih korporacij. Prvi referent je bil glavni tajnik g. G. Curčin, ki je poročal o položaju našega gospodarstva, nadalje o vprašanju kreditov za našo industrijo in o izdajanju industrijskih obligacij. Drug referat je bil o socialni zakonodaji. G. dr. Gregorič je referiral o carinskem vprašanju, kjer je bilo največ debate o carini na premož in o zaščiti mlinarske industrije. Zadnji referat je bil o prometnih vprašanjih. V diskusiji o navedenih zadevah so sodelovali tudi zastopniki slovenske industrije, zlasti podpredsednik Centrale gosp. dr. Windischer, nadalje g. inž. M. Šuklje. Kongres se zaključil 18. t. m.

Prva bilanca velike banke v Zagrebu. Hrvatska sveopća kreditna banka d. d. v Zagrebu objavlja izmed velikih zagrebskih bank prva svojo bilanco, iz katere je posneti, da je znašal čisti dobiček za l. 1925. 7.284.037 dinarjev (za l. 1924. 8.065.274 Din). Kapital banke je 37.500.000 Din. Bilanca je značilna. Pričakovati je tudi manjše dividende kakor za leto 1924.

Rezultati žrebanja vojne odškodnine. Dne 16. februarja se je vršilo prvo žrebanje dobitkov 2½% rente za vojno škodo. Zadele so: 1.000.000 Din obveznica 130 serija 3528; po 500.000 Din 854 serija 1852—440. Nadalje je bilo izžebanih 5 dobitkov po 200.000 Din in 10 po 100.000 Din, 20 po 50.000 Din, 50 po 20.000 Din in 100 po 10.000 Din.

Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice, reg. z. z. o. z., sklicuje za 4. marca 46. občni zbor (bilanca, delna volitev načelnstva in nadzorstva).

Dobava drv. Armijska intendatura v Skoplju poziva vsa večja šumska podjetja, da pošljejo 19. t. m. svoje pooblaščenice zastopnike na prvo ustno licitacijo, ki se bo vršila pri armijski intendaturi v Skoplju radi dobave 26.800 metrov drv.

Skladišče Kmetijske družbe za Slovenijo v Mariboru. Kmetijske družbe za Slovenijo je ustanovila v Mariboru na Meljski cesti skladišče, v katerega je odposlala že več blaga.

Konferenca o prodaji ocetne kisline. V Belgradu se vrši te dni konferenca, in sicer v ministrstvu trgovine in industrije, o prodaji ocetne kisline. Na konferenci bodo zastopane zainteresirane zbornice in ministrstvo trgovine in industrije.

Stanje posevkov in živine v januarju 1926. Poljedelsko ministrstvo objavlja, da je bilo v januarju letos stanje ozimice v celi državi dobro. Stanje živine je bilo povoljno. Hrane je dovolj. Od kužnih bolezni se je na nekaterih krajih (tudi v Sloveniji) pojavila svinjska kuga.

Fuzija v ameriški industriji pisalnih strojev. Iz Newyorka poročajo, da sta se fuzionirali dve svetovno znani tvornici pisalnih strojev Smith & Bross in Corona. Tvornici bosta tudi naprej izdelovali svoji marki. Kapital njihov je 12 milijard dolarjev, delavcev imajo zaposlenih 31.000.

Bilanca ameriške zunanje trgovine — pasivna. V mesecu januarju letos je izkazovala bilanca ameriške zunanje trgovine prvokrat deficit v znesku 15 milijonov dolarjev.

Produkcija petroleja v Romuniji. V letu 1925. je znašala produkcija petroleja v Romuniji 2.314.000 ton napram 1.851.000 tonam v letu 1924.

Zlato v obtoku v Švici. Iz Berna poročajo, da se je začelo zopet prikazovati zlato v denarnem prometu Švice.

Borza

Dne 17. februarja 1926.

Denar.

Zagreb. Berlin 13.519—13.559 (13.51—13.55), Italija 228.77—229.97 (228.88—230.03), London 276.18—277.38, Newyork 56.672—56.972 (56.657—56.957), Pariz 207.50—209.50 (205.44—207.44), Praga 168.18—169.18 (168.10—169.10), Dunaj 7.988—8.028 (7.982—8.022), Curih 10.94—10.98 (10.94—10.98).

Curih. Belgrad 9.125 (9.125), Italija 20.94 (20.94), London 25.25 (25.255), Newyork 519.25 (519.10), Pariz 18.85 (18.87), Praga 15.375 (15.375), Dunaj 73.05 (73.05).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.47, Kodanj 184, London 34.40, Milan 28.59, Newyork 709.50, Pariz 27.05, Varšava 96.50. Valute: dolarji 709.50, angleški funt 34.44, lira 28.50, češkoslovaška krona 20.97.

Vrednostni papirji.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 76—78, vojna odškodnina 275—278, zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 200—204, Ljublj. kreditna 200 den., Merkantilna 100—105, Slovenska 50 den., Kred. zavod 175—185, Strojna 125 bl., Vevče 110 den., Stavbna 90—100, Sešir 115—120, zaklj. 115.

Zagreb. 7% invest. posoj. 77—77.25, vojna odškodnina 280.50—281, Hrv. esk. 121—122, Kred. 130—132, Hipobanka 66.50—67.50, Jugobanka 105—106, Prašedion 965—970, Ljublj. kreditna 200 den., Slovenska 50—51, Eksploatacija 32.50—35, Sečerača 420—445, Nihag 35 bl., Gutmann 320 bl., Slavex 150 bl., Slavonija 42.50—44, Trbovlje 370 den., Vevče 110 den.

Dunaj. Podon.-savska-jadr. 744.000, Alpino 261.000, Greinitz 128.000, Kranjska industrijska 340.000, Trbovlje 487.000, Hrv. esk. 140.000, Leykam 156.000, Jugobanka 138.000, Hipobanka 82.000, Mundus 960.000, Slavonija 53.500.

Blago.

Ljubljana. Les: Hrastovi hodi od 25 cm naprej, media 35 cm, I., II., fco vag. namembna postaja 2 vag. 450—450, zaklj. 450, smrekovi hodi od 25 cm napr., media 35 cm, 4 m dolž., fco namembna post. 2 vag. 225—225, zaklj. 225, bukova drva, suha, fco naklad. post. 2 vag. 20—20, zaklj. 20, bukova drva, suha zdrava, 1 m fco vag. meja 25 den., hrastova drva, suha, zdrava, 1 m fco vag. naklad. post. 1 vag. 17.50—17.50, zaklj. 17.50, hrastova drva, suha, ½, meterska, ½, podmeterska, z odpadki od dog. do 15% okroglice, fco vag. Postojna tranz. 21.50 bl., bordenali smreka, jelka, na živ rob rezani, s tolerance male oblike, 20×21, 20×24, 24×30, 26×32 cm. od 4—10 m, prim. esortirani, fco vag. naklad. post. 425 den., letve, smreka, jelka 25—45, 4 m, fco vag. naklad. post. 435 den., hrastove podnice 43 mm 2.65 m in 53 mm 2.80 m, od 18—28 cm, fco vag. Postojna tranz. 1300 bl., hrastovi neobrobjeni plohi 90, 110, 130 mm, od 2.50—6 m, vešina nad 3 m, od 80 cm šir., fco vag. Postojna tranz. 1100 bl., remeljni, smrekovi in borovi, 7-7 in 8-8 cm, od 4.0, 5, 5.50 in 6 m, fco vag.

Postojna tranz. 600 bl., orehovi plohi, neobrobjeni, obeljeni, od 40, 60, 80, 100 mm, vešina od 40 in 80 mm, od 1.50 m napr. od 5 m, fco vag. nakl. post. 1400 bl., fco skladišče Sušak 1500 bl., bukovi železniški pragovi: 2.51 do 2.60 m, 18½×28×14 cm 80 den., 2.45 m, 12×22½×12½ cm fco nakl. post. 25 den. — Premog: Kal. ca 7000 antracit, Orle, fco vag. Škofljica: kosovec za 1 tono 500 bl., kockovec za 1 tono 450 bl., orehovec za 1 tono 400 bl., zdrob za 1 tono 350 bl. Kal. ca 4900, fco vag. Ormož: kosovec nad 60 mm za 1 tono 260 bl., kockovec 35—60 mm za 1 tono 240 bl., orehovec 70—35 mm za 1 tono 210 bl., zdrob 10—20 mm za 1 tono 190 bl. Kal. ca 8500, fco vag. Novo mesto: kosovec za 1 tono 170 bl., kockovec 100 mm za 1 tono 150 bl., orehovec 50 mm za 1 tono 140 bl., zdrob za 1 tono 130 bl., rovi za 1 tono 120 bl. — Zito in poljski pridelki: Pšenica bačka, fco nakl. post. 295 bl., pšenica sremaka, fco vag. naklad. post. 290 bl., činkvanti Belje, par. Ljubljana 232.50 bl., činkvanti merkantini, par. Ljubljana 227.50 bl., polčinkvanti novi, par. Ljubljana 202.50 bl., koruza času prim. suha, fco vag. Ljubljana za marec 2 vag. 154—154, zaklj. 154, koruza času prim. suha, fco vag. post. 123 bl., koruza času primerno suha, fco vag. ban. post. 118 bl., koruza inzulanka, času prim. suha, fco vag. medjimurska post. 165 bl., koruza umetno sušena, fco vag. bačka post. 142 bl., koruza umetno sušena, fco Postojna tranz. 192 bl., koruza (Mahlmais), fco bar. post. 1 vag. 155—155, zaklj. 155, koruza (Mahlmais), Zagreb par. 2 vag. 167.50—167.50, zaklj. 167.50, ječmen, 82 kg, fco vag. bačka post. 155 bl., ječmen spomlad. pivovarn. 86—87 kg, par. Ljubljana 260 bl., oves rešetani, fco vag. post. 190 bl., oves semenski madi. Ligofo, fco Čakovec 300 bl., ajda domača, fco vag. prekm. post. 260 bl., rž domača, fco vag. prekm. post. 210 bl., rž, 71—72 kg, par. Lj. 230 bl., proso rumeno, fco vag. prekm. post. 210 bl., proso rumeno medjim., fco Ljubljana 220 bl., otrobi drobnj, pšenični, fco vag. naklad. post. Vinokovi 115 bl., otrobi drobnj, pšen., par. Ljubljana 140 bl., ječme, zlatorumene, fco vag. dol. post. 250 den., konoplja v steblih, fco vag. slav. post. 90 bl. — Gradbeni materiali: Ia Portlandement »Salona-Tours«, fco vag. Solin: v jalu vrečah po 50 kg 40 bl., v papirnatih vrečah po 50 kg 45 bl., v sodih po 150, 180, 200 kg 52.50 bl.

Naznanila

Udruženje jugoslovenskih inženjerov in arhitektov, sekcija Ljubljana, priredi 7. strokovno predavanje v petek dne 19. februarja 1926 ob 20. uri v svojem družabnem lokalu v Ljubljani, Kongresni trg 1, II. nadst. (poslopje »Kazinec«). Predaval bo g. dr. ing. Miroslav Kasal o »Eksperimentalnem reševanju statično nedoločenih sistemov z uporabo aparature Nupubest«. Vabljeni so vsi člani in po njih vpeljeni gostje. — Upravni odbor.

Turistika

Velika planina. (1555 m). Vremensko poročilo od 17. febr. ob 6 zjutraj: —6° C. Sneg prišči! Nebo jasno. Smuka srednja.

Polzvedovanje

Izgubila se je rjava listnica s sivo legitimacijo na ime Franc Sedlar in raznim važnim listinami ter manjšo vsoto denarja. Pošteni najdiželj so naproša, da legitimacijo in listine vrne na upravo »Slovenec«, denar pa lahko obdrži.

Izgubila se je v »Kazinec« črna torbica. Najdiželja prosim, naj vrne vsaj torbico in ključke proti nagradi na upravo »Slovenec«.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 16. februarja 1926. višina barometra 3088 m

Opazovanja	Barometer	Temperatura v C°	Rel. vlažn. v %	Veter in brzina v m	Oblačnost 0—10	Padavin	
						visla	mera v mm do 7h
Ljubljana (dvorica)	7	765.6	3.5	78 NNW 1—2	10	rosi	dež 0.4
	8	765.5	3.6	79 E 0—1	10	"	"
	14	763.2	7.0	70 NNE 1—2	9	"	"
Zagreb	21	764.4	4.2	84 mirno	6	megleno	"
		765.8	3.0	75 "	10	dež	0
		765.5	0.0	82 "	10	"	0
Belgrad		766.8	3.0	86 "	10	"	0
Sarajevo		766.0	2.0	78 S 0—1	10	"	0
Skopje		762.9	5.0	83 mirno	0	"	0
Grad - Dubrovnik		763.3	3.0	— WS 2—4	10	"	dež 1.0
Praga							

Barometer je reduciran na morsk gladino.

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski pisatelj Jules Verne. — Poslovenil A. B.

Ta posebnost ni mogla začuditi ljudi, ki so šli pred kratkim mimo gorkih vrelcev ob Vajkati. Vedeli so, da je ves ta osrednji del otoka Ika-Na-Mavi čisto ognjeniški. To je pravo pravcato sito, skozi katero uhajajo podzemelske pare po vrelih izvirkih in po solfatarah.

Paganel je bil vso deželo natančno proučil. Oporozil je torej tovariše na vulkanski značaj hriba. Maunganamu je bil eden od številnih stožčev, ki so po osrednjem delu otoka, to se pravi, Maunganamu je bil ognjenik bližnji ali daljni bodočnosti. Najmanjši mehanični pritisk bo zadostoval, da zazija na na njegovem sivkastem pobočju ognjniško žrelo.

— Prav imate, Paganel, je djal Glenarvan, toda nevarnost ni nič večja kakor pri Dunkanovem kotlu. Tale zemeljska skorja je precej trdna stena!

— Vse prav, je dodal major, toda vsak kotel, pa naj bo še tako trden, se nazadnje vendar razleži, čeprav po dolgem času.

— Mac Nabbs, je dejal Paganel, saj ne pravim, da bi rad ostal na tem-le hribu, kaj šel! Naj mi dobrotno nebo pokaže stezo, po kateri moremo uiti, takoj ga zapustimo.

— Oh, zakaj nas ne more Maunganamu sam spraviti od tod, je vzdihnil John Mangles, saj je vendar v njegovih bokih nagromadene toliko sile! Pod nami je zaprtih, izgubljenih mogoče na milijone konjskih sil. Naš Duncan bi ne rabil niti tisoči del tega, da nas popelje na konec sveta!

Ko je John Mangles omenil Duncana, se je Glenarvanov obraz zatemnil, žalost mu je legla na dušo. Naj je bil njegov lastni položaj še tako brezupen, je vendar čisto pozabil nase in žaloval za srečno posadko, ki jo je zadela tako zla usoda.

Tako je torej zopet tonil v žalostnih mislih, ko je prišel na vrh Maunganama do tovarišev v nesreči.

Komaj ga je lady Helena opazila, mu je pohitela naproti.

— Dragi Ervard, je spraševala, ali ste si ogledali naš polčojaj? Ali naj upamo, ali naj se bojimo?

— Upajmo, upajmo, draga Helena, je odgovoril Glenarvan. Divjaki ne bodo nikoli prestopili prepovedane črte. Tako bomo imeli časa več kot dovolj, da si izmislimo načrt za beg.

— Sicer pa, je dejal John Mangles, saj nam Bog sam veleva, naj upamo.

S temi besedami je izročil kapitan gospe Glenarvanovi listič iz svetega pisma, kjer je bilo brati že omenjene vrstice. Mlada žena in ubogo dekle sta bili duši, ki sta radi upali, ki sta bili trdno prepričani, da nebo ne pozabi nikogar. Zato sta tem raje spoznali v teh vrsticah prst božji, ki jim kaže na gotovo rešitev.

— Sedaj pa kar v Udupo! je veselo velel Paganel. To je naša trdnjava, naš grad, naša obednica, naša delavnica! Tam nas ne bo nihče motil. Gospa in gospodična, dovolita, da vaju popeljem v našo krasno prestolico.

Vsi so radi sledili ljubeznivemu Paganelu. Ko so divjaki videli, da hočejo ubežniki znova onečastiti središče, ki je bil na njem najvišji tabu, so začeli strašno streljati in še strašneje tuliti. Na sročno niso šle krogle tako daleč kakor kriki. Padle so na sredo gore, glasovi pa so zamirali v daljavi.

Lady Helena, Mary Grantova in ostali obleganci so z veseljem ugotovili, da je maorska praznovornost še vedno močnejša kakor njih jeza, in se umirili. Vstopili so torej v grobnico.

Ta udupa zelandškega glavarja je bila navadna ograda, ograjena z rdečje pobarvanimi kolci. V lesu so bili vtetovirani pomembni liki, ki so pravili o imenitnosti in slavnih delih umrlega. Od kola do kola

so viseli venci amuletov, nabranih školjk ali kamenčkov. V notranjstvih je pokrivala tla preproga zelenega listja. V sredi je majhen griček pričal, da je bil tam pred kratkim izkopen grob.

Tu notri v Udupi je bilo glavarjevo orožje: njegove nabite puške, njegovas ulica, njegova krasna kamenita bojna sekira. Poleg puške je bila položena vrečica s smodnikom in kup krogel, kolikor jih je treba za lov po večnih loviščih.

— Glejte, cela orožarna, je dejal Paganel. Mislim, da jo bomo mi znali bolje porabiti kakor pa umrli. Res krasna misel teh divjakov, da vzemo s seboj na oni svet tudi orožje!

— Oho, pa še iz angleške tovarne so te-le puške, se je začudil major.

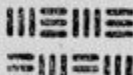
— Tako je, je dejal Glenarvan. Po mojem mnenju je kaj bedasta navada, da darujejo in prodajajo divjakom strelna orožja! Rabijo ga seveda za to, da se branijo nadležnih gostov, in prav imajo. Te puške pa nam bodo najbrž še prav prišle.

— Še bolj prav pa nam bo prišel tale živež in tale voda, ki so jo dali rajnemu glavarju na pot v večnost.

Priznati je treba, da so sorodniki in prijatelji umrlega svojo dolžnost vestno izvršili. Nakopičili so v Udupi živeža, da ga je bilo desetorici zadosti za dva tedna ali pravzaprav umrlemu za vse večne čase. Hrana je bila vsa rastlinska: užitne praproti, krompir, domača vrsta kakor tudi ona, ki so jo prinesli na Novo Zelandijo Evropejci. V velikih vrečih je bila čista voda, ki mora biti pri vsakem zelandskem obedu. Ducat lepo spletenih koškov je bil opolnih zelenih gumijevih ploščic, za katere ubežniki niso vedeli, kako naj jih porabijo.

Tako so bili vsaj za nekaj dni varni pred lakoto in žejo. In res si niso dali dvakrat reči, naj prikrasijo glavarja za njegovo hrano.

Glenarvan je vzel iz zaloge potrebni živež in ga izročil gospodu Olbinettu v kuharsko obdelovanje.

Priloga »Čam« Ljudske knjižnice v Jugoslovanski knjižnici v Ljubljani. 17 predvojnih zvezkov po nizkih cenah ter nova ilustrirana zvezka: 19. zv.: Kazan, volji pes, br. 18 Din, vez. 30 Din. 20. zv.: Kralj gor, br. 18 Din, vez. 30 Din. — KOL.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1:50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više.
Za odgovor znamko!

Iščem pridno in pošteno izobraž. gospodično k trem otrokom (starost 4-6 let), ki bi znala nekaj šivati in pomagati pri bišnem delu. Hrana in stanovanje v hiši. - Poizve se v upravi "Slovenca" pod št. 1060.

Tovarna PAPIRJA
išče strokovne moči. - Cenj. ponudbe z označenjem dosedanjih namer in prepiš sprave pod št. "Za-7659" na "PUBLICITAS" d. d. - Zagreb, Gunduličeva 11.

Prodajalka
pridna in poštena. želi premeniti mesto. - Pismene ponudbe na upravo lista pod: "Nujno 1031".

ZASTOPNIKA
iščemo v vsakem kraju. Pripravno za vsakoogar. Potreben kapital 100.- Din. Lep zaslužek. Ponudbe pod "Poslanski zaslužek" na "Propaganda", reklamna družba z p. z., Ljubljana, Selcemburgova ulica 7/II.

Zahtevajte povsod INFICIN

ki zanesljivo in popolnoma pokonča mrčes (ščurke in ruse). Škatlja 250 gr. velja 15 Din. Ako ne pomaga, vrnem denar. - Pošilja po pošti. - Lekarna Krajčovič, Vukovar.

Svilene in spomladanske klobuke

od 120 Din naprej priporočam modni salon M. JEGLIČ, Ljubljana, Slomškova ulica 27. 758

Zaradi pomanjkanja prostora se ugodno prodaja **navijal. stroji**

za motorni pogon in pogon na nožo ter tudi več plečnih STROJEV od št. 5-10 in širke od 20 do 45 cm. 1007

Poravnajte naročnino!

POLENOVKA
namočena, se dobi vsak dan v trgovini Kovačič in Japelj Ljubljana Kongresni trg št. 19.

Brivsko - lasničarska DELAVNICA
za gospode in dame, dobro vpeljana, sredi Draškovičeve ulice, za gotov denar takoj ceno naprodati. - KUHTIČ, Zagreb, Draškovičeva 36. 1055

Zatekel se je rujav lovski PES z znamko 143. Dobi se v Tomačevem št. 9.

Kupi se
en enovprežen in en dvo-prežen voz "DIRA" v dobrem stanju. Ponudbe na upravo lista pod št. "DIRA". 1063

NAPRODAJ
LESENA STENA
deloma s steklom (za pisarne) ter ca 200 m² PLOHOV za podnice (rabljenih). Vprašati pri: žitni zavod, telefon 243.

Naprodaj
sepa HISA pri kolodvoru, sposobna za kolodv. restavracijo, 6 sob, kuhinje, pralnico, 2 kleti, lep vrt, 2 njive z novim gospod. poslopjem. Dalje se tam prodaja: gosp. poslopje s trgov. lokalom, skladišče, klet, novo ledenico z ledom, hlev za 4 konje, veliko podstrešje, popol. zaprt dvorišče. Cena po dogovoru. - Naslov pove Karol BREZNIK, Celje, Dolgepolje ul. 1. 1057

Gospod išče SOBO
z navad. najemnino. Ponudbe upravi pod Toso K.

Lepe debele BUKVE
ima naprodaj Janez Jamnik, Huda Polica, pošta Šmarje - Sap. 1056

Jožef Kuhar.
Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek ob 8. uri jutraj na pokopališče sv. Marjete v Dolu.
Videm, dne 16. februarja 1926.
Žalujoči ostali.

Zahvala
g. proti Jankoviču za cerkveni obred, zastopnikoma univerze in juridične fakultete, pevcem akademikom, predvsem pa akad. društvu "Jadrana" za častno stražo, korporativno udeležbo in častni prenos krste do groba, predsedniku sveta slušateljev, zastopnikoma društva juristov, "Triglava", podružnice ferijalnega saveza, poverjenistvu ferijalnega saveza za Slovenijo, starištvu ferijalnega saveza in starištvu zveze "Jadrana", nadalje za v srce segajoče nagrobne govore g. juristu Mačku in g. Jelencu, končno godbi "Sloga", vsem darovalcem vencev in šopkov in vsem, ki so spremlili predragega nam

Jankota
na zadnji poti. Prav tako se zahvalujemo za množično izražena sožalja.
Rodbina:
Ivan Pfeiferjeva.

Naznanilo preselitve.
Cenjenim odjemalcem naznanjam, da sem preselil svojo podružnico iz Prešernove ulice št. 26 v svojo lastno hišo
Prešernova ul. 14
poleg mesarja Marčana.
Priporočam se še v nadalje
Parna pekarna
Jean Schrey nasl. Jakob Kavčič.

Igra t. brezplačno v drž. vni razredni loteriji!

Radi reklame prodajamo naslednje dni partijo šatulj z našimi prvovrstnimi in poznanimi proizvodi. V vsaki 20. šatulji se nahaja po 1/2 srečke državne razredne loterije, s čimer je vsakemu našem odjemalcu dana možnost dobiti, poleg naše prvovrstne in cenene parfumerije, v srečnem slučaju

1.000.000 dinarjev.
V zelo elegantni šatulji se nahaja: 1 velika steklenica Eau de Cologne prima, 1 Poudre des Perles Fines, 1 Crème Ninette, 1 Shampoing, 1 Dryodout-pasta za zobe in 1 parfumska esenca "Le Réve".
Vse to za neverjetno nizko ceno

150 dinarjev
mesto 250 Din, ako nam pošljete denar vnaprej. (Po povzetju 3 Din več.)
Inte esentom dovoljujemo vsako kontrolo.
Srečke zamenjavamo na naše stroške do konca kola, vkolikor ne bi bile prej izžrebane.

Parfums DRIAY, Paris
kraljevi SHS dvorni dobavitelj.
Pošljite denar takoj na naslov: DEPOT DRIAY, LJUBLJANA 1/49, ker je številko šatulj omeljeno.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI
priporoča:

Uvod v perotinarstvo. Kako vzgajamo, gojimo in negujemo domače ptice. Sestavil A. Slivnik. Din 35.-, vezano Din 40.-.
Slovenska kuharica. Priredila S. M. Felicitas Kalinšek. Z mnogimi slikami v besedilu in večbarvnimi tabelami. Sedma izpopolnjena izdaja. Elegantno vezana Din 16.-.
Domaci vrt. Praktičen navod, kako ga uredimo, obdelujemo in krasimo. Priredil M. Humek. Din 33.-, vezano Din 40.-.
Praktični sad ar. Zbirka najvažnejših sadjarskih nauk, pojasnjena s 24 barvanimi prilagami in 92 slikami v besedilu. Priredil M. Humek. Vezano Din 8.-.
Breskve in marelice. Navod, kako ju vzgajamo in oskrbujemo. Priredil M. Humek. Din 10.-.
Nauk o čebelarstvu. Anton Janša. Tretjo izdajo priredil Fr. Rojina Z dodatkom Albertijev-Znideršičev (A.-Z.) panj in kako v njem čebelarimo. Priredil M. Humek Din 24.-.
Nazvati za hišo in čem. Po raznih virih in praktičnih izkušnjah priredil J. Majdič. Din 20.-, vezano Din 30.-.

Dobro vpeljana, že 30 let obstoječa
trgovina čevljev, usnja, čevljar. potrebščin in čevljarska OBRT
z vsemi pripadajočimi stroji — se radi bolezn UGODNO PRODA. Očita se tudi v našem trgovski lokal v delavnico ozir. skladiščem. — Ponudbe na M. BLAZNIK, škofja Loka. 1066

Zakaj Ker
je bil Dunajski jesenski sejem 1925 tako vpešen?

na Dunaju, trgovskem središču srednje Evrope, ponudi 7000 razstavljalcev svoje izdelke v največji izbi in po najnižjih cenah!
Zato obiščite
10. Dunajski mednarodni sejem
7.-13. marca 1926.

Posebne prireditve:
Mednarodna razstava avtomobilov in motornih koles.
„Elektrika v poljedelstvu“.
Lovska razstava.
Razstava hranil in nasladil.
Nikakega vizuma za potni list!
S sejsko izkaznico in potnim listom prost prehod čez mejo!
Vozne olajšave na jugoslovanskih in avstrijskih železnih cestah kakor tudi na Donavi.

Pojasnili vseh vrst in sejske izkaznice se dobe pri **Wiener Messe A. G., Wien VII** in pri častnih zastopstvih v Ljubljani:
Avstrijski konzulat, Tarjaški trg 4,
Zveza za tujski promet, Aleksandrova c. 8,
Josip Zidar, Dunajska c. 81.

Pridobivalte novih naročnikov!

Vabilo
na
46. občni zbor
Kmetske posojilnice
Ljubljanske okolice,
registrovane zadruge z neomejeno zavezo
v Ljubljani
ki bo v četrtek 4. marca ob 15 v sejni dvorani posojilnice v Ljubljani, Dunajska c. 18.

Dnevni red:
1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo ravnateljstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev letnega računa.
5. Razdelitev dobička.
6. Volitev predsednika, podpredsednika in treh članov načelstva.
7. Volitev treh članov nadzorstva.
8. Predlogi združnikov.

V Ljubljani, dne 15. februarja 1926.

Zakaj Ker
je bil Dunajski jesenski sejem 1925 tako vpešen?

na Dunaju, trgovskem središču srednje Evrope, ponudi 7000 razstavljalcev svoje izdelke v največji izbi in po najnižjih cenah!
Zato obiščite
10. Dunajski mednarodni sejem
7.-13. marca 1926.

Posebne prireditve:
Mednarodna razstava avtomobilov in motornih koles.
„Elektrika v poljedelstvu“.
Lovska razstava.
Razstava hranil in nasladil.
Nikakega vizuma za potni list!
S sejsko izkaznico in potnim listom prost prehod čez mejo!
Vozne olajšave na jugoslovanskih in avstrijskih železnih cestah kakor tudi na Donavi.

Pojasnili vseh vrst in sejske izkaznice se dobe pri **Wiener Messe A. G., Wien VII** in pri častnih zastopstvih v Ljubljani:
Avstrijski konzulat, Tarjaški trg 4,
Zveza za tujski promet, Aleksandrova c. 8,
Josip Zidar, Dunajska c. 81.

Pridobivalte novih naročnikov!

Vabilo
na
46. občni zbor
Kmetske posojilnice
Ljubljanske okolice,
registrovane zadruge z neomejeno zavezo
v Ljubljani
ki bo v četrtek 4. marca ob 15 v sejni dvorani posojilnice v Ljubljani, Dunajska c. 18.

Dnevni red:
1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo ravnateljstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev letnega računa.
5. Razdelitev dobička.
6. Volitev predsednika, podpredsednika in treh članov načelstva.
7. Volitev treh članov nadzorstva.
8. Predlogi združnikov.

V Ljubljani, dne 15. februarja 1926.

Zakaj?
opažate, da se Vašemu podjetju od strani občinstva posveča mnogo manj pozornosti, kot ste pričakovali v začetku?

Zato!
ker se premalo ali pa morda celo nič ne poslužujete reklame v časopisu. Poskusite in prepričali se boste o resničnosti reka: Kdor ne oglašuje, ne napreduje!

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Zdravje je pol bogastva!

Za uspešno duševno in telesno delo, ter za uspeh v življenju sploh je človeku predpogoj telesno zadovoljstvo.

Ne mučite svoje telo pri vsakem koraku s trdim usnjatimi petami, ker one povzročajo močne potresilaje.

Nosite tudi Vi
Palma-kaučuk podplate in pete.

Vi se potem ne boste hoteli nikakor več odreči ugodnemu in elastičnemu koraku.
Palma-kaučuk pete so trikrat tako trpežne in še ceneje kot usnje.

Zakaj?
opažate, da se Vašemu podjetju od strani občinstva posveča mnogo manj pozornosti, kot ste pričakovali v začetku?

Zato!
ker se premalo ali pa morda celo nič ne poslužujete reklame v časopisu. Poskusite in prepričali se boste o resničnosti reka: Kdor ne oglašuje, ne napreduje!

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.

Občinski zastop.